

Stefan Zweig

Brandend geheim

Vertaald door Pieter Janssens

De partner

De locomotief slaakte een hese kreet; ze waren in Semmering aangekomen. Een minuut lang rustten de zwarte wagons uit in het zilverachtige licht van de berg, spuugden een paar kleurrijke mensen uit, slokten andere op. Geprikkelde stemmen kaatsten heen en weer, toen krijste aan de voorkant weer de hese machine en trok de zwarte keten ratelend het gat van de tunnel in. Het weidse landschap lag er weer ongerept bij, met heldere, door de natte wind schoongeveegde achtergronden.

Een van de aangekomenen, jong, in gunstige zin opvallend door zijn goede kleding en een van nature soepele gang, was de anderen voor en nam een rijtuig naar het hotel. Ongehaast beklommen de paarden de stijgende weg. Het voorjaar hing in de lucht. Witte, ongedurige wolken zoals die alleen in mei en juni voorkomen sliertten door de lucht als witte, zelf nog jonge, zwierige metgezellen die spelend over de blauwe baan rennen om zich plotseling achter hoge bergen te verstoppen, elkaar te omhelzen en er vandoor te gaan, zichzelf nu weer eens opfrommelend als zakdoeken, dan weer in strepen uiteenrafelend en ten slotte voor de grap de bergen een witte muts opzettend. Onrust heerste ook hoog in de wind, die de kale, door de regen nog natte bomen zo heftig heen en weer schudde dat ze zacht kraakten in al hun gewrichten en duizend druppels als vonken van zich af wierpen. Soms ook leek de geur van sneeuw koel uit de bergen af te dalen en dan proefde je in je adem iets wat zoet en tegelijk scherp was. Alles in de lucht en op de grond was een en al beweging en bruisend ongeduld. Zacht briesend liepen de paarden over de

nu dalende weg, voorafgegaan door het rinkelen van de bellen.

In het hotel aangekomen begaf de jongeman zich allereerst naar het gastenboek, dat hij – weldra teleurgesteld – vluchtig doorlas. 'Waarom ben ik eigenlijk hier?' begon een onrustige stem in hem te klinken. 'Hier alleen op de berg, zonder gezelschap, is erger dan op kantoor. Ik ben blijkbaar te vroeg of te laat. Ik tref het ook nooit met mijn vakanties. Ik zie tussen al die mensen niet één bekende naam. Als er maar minstens een paar vrouwen waren, een of andere kleine, desnoods onschuldige flirt, om deze week niet al te troosteloos door te brengen.' De jongeman, een baron van niet bijzonder hoge Oostenrijkse ambtenarenadel die op de kanselarij werkte, had deze vakantie zonder enige noodzaak opgenomen, eigenlijk alleen maar omdat al zijn collega's een week vakantie hadden gepakt en hij geen zin had de zijne aan zijn afdeling cadeau te doen. Hij was, hoewel het hem niet aan innerlijke begaafdheid ontbrak, een gezelschapsmens in hart en nieren, als zodanig geliefd, in alle kringen een graag geziene gast en zich volledig bewust van zijn onvermogen tot eenzaamheid. Hij had niet de minste neiging om zich met zichzelf te confronteren en vermeed zulke ontmoetingen wanneer hij maar kon omdat hij zichzelf absoluut niet nader wilde leren kennen. Hij wist dat hij het contact met mensen nodig had om al zijn talenten, de warmte en de overmoed van zijn hart te laten opvlammen en dat hij wanneer hij alleen was, koud en voor zichzelf nutteloos was, als een lucifer in zijn doosje.

Ontstemd liep hij heen en weer door de lege hal, bladerde nu weer eens besluiteloos de kranten door, sloeg dan weer op de piano in de muziekzaal de eerste maten van een wals aan, hoewel zijn vingers het ritme niet echt konden vinden. Ten slotte ging hij terneergeslagen zitten, keek naar buiten, waar de schemering langzaam inviel en de mist als grijze stoom opsteeg uit het dennenbos. Een uur verbeuzelde hij zo, nutteloos en nerveus. Toen vluchtte hij naar de eetzaal.

Daar waren pas enkele tafels bezet en hij liet er haastig zijn blik over glijden. Tevergeefs! Niet één bekende, alleen –

hij groette lusteloos terug – een oefenmeester, ginds een gezicht dat hij kende van de Ringstraße, verder niets. Geen vrouw, niets wat een al was het maar vluchtig avontuurtje beloofde. Zijn mismoedigheid werd ongeduriger. Hij was een van die jonge mensen wie door hun knappe gezicht veel is gelukt en in wie nu voortdurend alles wacht op een nieuwe ontmoeting, nieuwe wederwaardigheden, die altijd op het punt staan zich in een nieuw avontuur te storten, die door niets te verrassen zijn omdat ze alles loerend hebben berekend; die niets erotisch over het hoofd zien omdat reeds hun eerste blik op een vrouw op zinnelijkheid is gericht, beproevend en zonder onderscheid, of het nu de vrouw is van hun vriend of het kamermeisje dat de deur voor hen opent. Wanneer zulke mensen met een zekere lichtvaardige minachting rokkenjagers worden genoemd, dan gebeurt dat zonder dat men beseft hoeveel observerende waarheid in dat woord is versteend. Want inderdaad, alle hartstochtelijke instincten van de jacht, het opsporen, de opwinding en de geestelijke wreedheid, flakkeren in de rusteloze oplettendheid van zulke mensen. Ze liggen voortdurend op de loer, steeds bereid en vastbesloten het spoor van een avontuur tot aan de rand van de afgrond te volgen. Ze zijn steeds geladen met hartstocht, niet die van een minnaar, maar de kille, berekenende en gevaarlijke hartstocht van een gokker. Er zijn hardnekkigen onder, wier hele leven door deze verwachting nog lang na hun jeugd een eeuwig avontuur wordt, voor wie één enkele dag zich oplost in honderd kleine, zinnelijke belevissen – een blik in het voorbijgaan, een vluchtige glimlach, het elkaar raken van knieën als ze tegenover iemand zitten – en het jaar op zijn beurt in honderd van die dagen; voor wie de zinnelijke beleving de eeuwig stromende, voedende en aansporende bron van het leven is.

Hier waren geen partners om mee te spelen, dat zag zijn zoekende blik in één oogopslag. En geen geprikkeldheid is irritanter dan die van de gokker die met de kaarten in zijn hand, in het besef van zijn superioriteit, aan de groene tafel zit en tevergeefs op een partner wacht. De baron riep om een krant. Korzelig liet hij zijn blik over de kolommen glijden, maar

zijn gedachten waren verlamd en struikelden als beschonken de woorden achterna.

Toen hoorde hij achter zich een japon ruisen en een stem die licht geërgerd en met een geaffecteerd accent zei: *'Mais tais-toi donc, Edgar!'* Een zijden jurk ritselde in het voorbijgaan langs zijn tafel, een lange, weelderige gestalte schreed hem voorbij, gevolgd door een kleine, bleke jongen in een satijnen kostuum, die hem nieuwsgierig aankeek. De twee namen tegenover hem plaats aan een gereserveerde tafel. Het kind deed zichtbaar zijn best om een correcte houding aan te nemen, die in tegenspraak leek met de donkere onrust in zijn ogen. De dame – en alleen voor haar had de baron oog – was uitermate verzorgd en met zichtbare *élégance* gekleed en bovendien een van type waarvan hij bijzonder hield; een van die enigszins mollige joodse vrouwen kort voordat ze beginnen te verleppe, hartstochtelijk ook zo te zien, maar ervaren in het verbergen van hun temperament achter een voorname melancholie. Hij kon haar ogen nog niet zien en bewonderde slechts de prachtig gewelfde lijn van haar wenkbrauwen, een zuivere ronding boven een tere neus die haar ras weliswaar verried, maar die niettemin door zijn edele vorm haar profiel scherp en interessant maakte. Haar haren waren, zoals al het vrouwelijke aan dit volle lichaam, van een opvallende weelderigheid; haar schoonheid leek zelfvoldaan en praalzuchtig geworden in de veilige zekerheid van ieders bewondering. Ze bestelde met zeer zachte stem, wees de jongen, die met zijn vork zat te tikken, terecht – en dit alles met schijnbare onverschilligheid voor de voorzichtig naderbij sluipende blik van de baron, die ze niet scheen op te merken, hoewel het in feite slechts zijn levendige belangstelling was die haar dwong tot deze beheerste zorgvuldigheid.

De sombere blik op het gezicht van de baron was plotseling opgeklaard; ondergronds opmonterend ijlden de zenuwprikkelingen er naar toe, streken de plooiën glad, spanden de spieren, zodat zijn lichaam opveerde en lichtjes in zijn ogen fonkelden. Hij had zelf iets weg van die vrouwen die de aanwezigheid van een man nodig hebben om al hun krachten in zich naar boven te brengen. Alleen een

zinnenprikkeling spande zijn energie tot het uiterste. De jager in hem werd hier een prooi gewaar. Uitdagend probeerde zijn oog haar blik te ontmoeten, die de zijne enkele keren met een flitsende, achteloze onbestemdheid kruiste, maar niet één keer onomwonden reageerde. Ook om haar mond meende hij soms een vluchtige beweging als van een beginnende glimlach te bespeuren, maar dit alles was onzeker en juist die onzekerheid wond hem op. Het enige wat hem veelbelovend voorkwam, was dat voortdurend langs hem heen kijken, omdat het tegelijk verzet en verlegenheid was. En dan die merkwaardig zorgvuldige, duidelijk op een toeschouwer gerichte manier van praten met het kind. Juist die opvallend voorgewende kalmte wees, dat voelde hij, op een eerste gevoel van verontrusting. Ook hij was opgewonden; het spel was begonnen. Hij rekte de maaltijd, hield de vrouw een half uur bijna onafgebroken in de gaten, totdat hij elke lijn van haar gezicht had nagetekend, elk plekje van haar weelderige lichaam onzichtbaar had aangeraakt. Buiten viel drukkend de nacht; de bossen zuchtten als bange kinderen nu de grote regenwolken hun grauwe handen naar hen uitstrekten. Steeds donkerder drongen de schaduwen de eetzaal binnen; steeds sterker leken de mensen hier opeengeperst door het zwijgen. Het gesprek van de moeder met haar kind werd, merkte hij, onder de dreiging van die stilte steeds gedwongener, steeds gekunstelder; nog even, voelde hij, en het zou ten einde zijn. Toen besloot hij de proef op de som te nemen. Hij stond als eerste op, liep langzaam, met een lange blik op het landschap langs haar heen kijkend, naar de deur. Daar draaide hij met een snelle beweging, alsof hij iets was vergeten, zijn hoofd om. En betrapte haar erop dat ze hem met een levendige blik nakeek.

Het prikkelde hem. Hij wachtte in de hal. Ze kwam weldra na, met de jongen aan haar hand, zocht in het voorbijgaan tussen de tijdschriften, wees het kind een paar afbeeldingen aan. Maar toen de baron als toevallig naar de tafel liep, schijnbaar om eveneens een tijdschrift te zoeken, maar in werkelijkheid om dieper door te dringen in het vochtige glanzen van haar ogen en misschien zelfs een gesprek te

beginnen, wendde ze zich af en tikte haar zoon zacht op zijn schouder: '*Viens, Edgar! Au lit!*', en ruiste hem koel voorbij. Licht teleurgesteld keek de baron haar na. Hij had eigenlijk op een kennismaking deze avond nog gerekend en dit bruuske gedrag stelde hem teleur. Maar dat verzet prikkelde hem juist en juist de onzekerheid deed zijn begeerte opflakkeren. Hoe dan ook, hij had een partner en het spel kon beginnen.

Snelle vriendschap

Toen de baron de volgende morgen in de hal kwam, zag hij er het kind van de mooie onbekende in levendig gesprek gewikkeld met de twee liftbedienden, aan wie het afbeeldingen in een boek van Karl May liet zien. Zijn mama was er nog niet; ze was waarschijnlijk nog bezig met haar toilet. Nu pas bekeek de baron het kind wat beter. Het was een timide, onontwikkelde, nerveuze jongen van een jaar of twaalf met ongecontroleerde bewegingen en schichtige donkere ogen. Hij wekte zoals zoveel kinderen van zijn leeftijd een geschrokken indruk, alsof hij zojuist uit zijn slaap was gerukt en plotseling in een vreemde omgeving was gebracht. Zijn gezicht was niet onknop, maar nog volkomen onbeslist; de strijd tussen het mannelijke en het kinderlijke leek nog maar net te willen beginnen, alles scheen nog slechts gekneet maar nog niet gevormd, niets vertoonde uitgesproken, klare lijnen, was enkel bleek en onrustig. Daar kwam bij dat hij juist op die onvoordelige leeftijd was waarop kinderen nooit in hun kleren passen, mouwen en broekspijpen slobberig om hun magere ledematen hangen en ze nog niet door ijdelheid worden gemaand op hun uiterlijk te letten.

De jongen maakte hier, besluiteloos rondwalend, een beklagenswaardige indruk. Eigenlijk liep hij iedereen in de weg. Nu eens werd hij opzijgeschoven door de portier, die hij met allerlei vragen lastig scheen te vallen, dan weer liep hij bij de ingang mensen voor de voeten. Het ontbrak hem kennelijk aan vriendschappelijke omgang, zodat hij in zijn kinderlijke behoefte om te kletsen aansluiting probeerde te vinden bij het hotelpersoneel, dat hem als ze even tijd hadden antwoord gaf, maar het gesprek onmiddellijk onderbrak als er een

volwassene in het zicht kwam of er iets verstandigs moest worden gedaan. De baron sloeg de ongelukkige knaap, die alles nieuwsgierig bekeek en die door iedereen onvriendelijk werd gemeden, glimlachend en met belangstelling gade. Eén keer beantwoordde de jongen een van die nieuwsgierige blikken, maar de donkere ogen kropen onmiddellijk bang in hun schulp zodra hij ze betrapte en trokken zich terug achter neergeslagen oogleden. Het amuseerde de baron. De jongen begon hem belangstelling in te boezemen en hij vroeg zich af of dit kind, dat kennelijk alleen uit angst zo schuw was, niet als de snelste weg tot een nadere kennismaking kon dienen. Hoe dan ook, hij zou het proberen. Onopvallend volgde hij de jongen, die juist weer besluiteloos naar de deur liep en in zijn kinderlijke behoefte aan tederheid de roze neusgaten van een schimmel streelde, tot hij ook hier – hij had echt geen geluk – tamelijk bars werd weggejaagd door de koetsier. Verongelijkt en verveeld drementelde hij nu weer rond met zijn lege en wat droevige blik. Toen sprak de baron hem aan.

'Zo, jongeman, hoe bevalt het je hier?' begon hij plotseling, terwijl hij zijn best deed zo joviaal mogelijk te klinken.

Het kind werd vuurrood en staarde angstig naar hem omhoog. Het trok zijn hand tegen zijn lichaam, alsof het bang was, en draaide verlegen heen en weer. Het was de eerste keer dat een vreemde heer een praatje met hem aanknoopte.

'Dank u, goed,' kon hij juist nog stamelen. Het laatste woord werd al meer naar buiten gewurgd dan uitgesproken.

'Dat verbaast me,' zei de baron lachend. 'Het is toch eigenlijk een stomvervelende plaats, vooral voor een jongeman zoals jij. Wat doe je zo de hele dag?'

De jongen was nog altijd te verward om snel te kunnen antwoorden. Was het echt mogelijk dat die vreemde, elegante heer met hém, om wie zich verder niemand bekommerde, een praatje wilde maken? De gedachte maakte hem schuw en trots tegelijk. Moeizaam vermande hij zich.

'Ik lees, en we wandelen veel. Soms gaan we met de auto, mama en ik. Ik moet hier aansterken; ik ben ziek geweest. Daarom moet ik ook veel in de zon zitten, heeft de dokter gezegd.'

De laatste woorden zei hij al tamelijk zelfverzekerd. Kinderen zijn altijd trots op een ziekte omdat ze weten dat gevaar hen twee keer zo belangrijk maakt voor hun verwanten.

'Ja, de zon is uitstekend voor jonge heren zoals jij; je zult wel bruin worden. Maar je moet toch niet de hele dag zomaar wat zitten. Een jongen zoals jij moet rondrennen, roekeloos zijn en kattedwaad uithalen. Ik heb het idee dat je te braaf bent; je ziet er met dat grote, dikke boek onder je arm uit als een huismus. Als ik bedenken wat voor deugnet ik op jouw leeftijd was! Ik kwam elke avond thuis met een scheur in mijn broek. Je moet niet zo braaf zijn!'

Het kind moest onwillekeurig lachen en dat verdreef zijn angst. Hij zou graag iets hebben teruggezegd, maar dat leek hem ál te brutaal, ál te zelfverzekerd tegenover die aardige vreemde meneer die zo vriendelijk met hem praatte. Een haantje-de-voorst was hij nooit geweest en daardoor geraakte hij van geluk en schaamte in opperste verwarring. Hij zou het gesprek maar al te graag hebben voortgezet, maar er schoot hem niets te binnen. Gelukkig kwam daar juist de grote, gele Sint-Bernardshond van het hotel aan, snuffelde aan hen beiden en liet zich gewillig aaien.

'Hou je van honden?' vroeg de baron.

'Ja, heel veel. Mijn oma heeft er een in haar villa in Baden en als we daar logeren, blijft hij de hele dag bij me. Maar dat is alleen in de zomer, als we daar op bezoek zijn.'

'Wij hebben er thuis, op ons landgoed, wel twintig, geloof ik. Als je braaf bent, krijg je er een van me cadeau. Een bruine met witte oren, een heel jonge. Wil je dat wel?' Het kind kreeg een kleur van plezier.

'O ja!'

Het ontglipte hem zomaar, fel en begerig. Maar meteen erachteraan kwam, angstig en geschrokken, de bedenking.

'Maar mama zal het wel niet goed vinden. Ze zegt dat ze geen honden in huis wil. Ze geven te veel rompslomp.'

De baron glimlachte. Eindelijk kwam het gesprek op de moeder.

'Is je mama zo streng?'

Het kind dacht na, keek hem een seconde aan alsof het zich afvroeg of hij die vreemde meneer al in vertrouwen kon nemen. Het antwoord bleef aan de voorzichtige kant.

'Nee, streng is ze niet. Sinds ik ziek ben geweest, mag ik alles van haar. Misschien mag ik zelfs een hond.'

'Zal ik het haar vragen?'

'Ja, alstublieft, doet u dat,' juichte de jongen. 'Dan vindt ze het zeker goed. Hoe ziet hij eruit? Hij heeft witte oren, nietwaar? Kan hij apporteren?'

'Ja, hij kan alles.' De baron moest glimlachen om die vurige vonk die hij zo snel uit de ogen van het kind had geslagen. Op slag was de aanvankelijke bevangenheid verdwenen en stroomde het door de angst ingehouden enthousiasme over. Bliksemsnel was het schuwe, bange kind veranderd in een uitgelaten knaap. 'Ik zou willen dat zijn moeder ook zo was,' dacht de baron onwillekeurig, 'zo vurig onder haar angst!' Maar de jongen bestormde hem al met honderd vragen.

'Hoe heet de hond?'

'Karo.'

'Karo,' jubelde het kind. Dronken van het onverwachte feit dat iemand zich vriendelijk over hem had ontfemd, moest het lachen en jubelen om elk woord. De baron was zelf verbaasd over zijn snelle succes en besloot het ijzer te smeden nu het heet was. Hij nodigde de jongen uit om een eindje met hem te gaan wandelen en de arme jongen, die al weken hunkerde naar gezelschap, was verrukt over dit voorstel. Argeloos flapte het er alles uit wat zijn nieuwe vriend hem met kleine, terloopse vragen ontfutselde. Al gauw wist de baron alles over het gezin, vooral dat Edgar de enige zoon van een advocaat in Wenen was, blijkbaar uit de vermogende joodse bourgeoisie. En door handig vragen kwam hij al snel te weten dat de moeder zich niet bepaald enthousiast had uitgelaten over het verblijf op de Semmering en geklaagd had over de afwezigheid van sympathiek gezelschap. Uit de ontwijkende manier waarop Edgar de vraag of mama veel van papa hield beantwoordde, meende hij zelfs te kunnen opmaken dat het niet allemaal koek en ei was. Hij schaamde zich bijna dat het

hem zo gemakkelijk werd gemaakt om de argeloze jongen al die kleine familiegeheimen te ontfutselen. Want Edgar, trots als een pauw dat iets van wat hij te vertellen had een volwassene interesseerde, drong zijn nieuwe vriend zijn vertrouwen haast op. Zijn kinderhart klopte van trots – de baron had tijdens het lopen een arm om zijn schouder gelegd – dat hij in het openbaar op zo vertrouwelijke voet met een volwassene werd gezien en geleidelijk vergat hij zijn jeugdige leeftijd en snaterde vrij en ongedwongen als tegen een leeftijdgenoot. Edgar was, zo bleek tijdens het gesprek, bijzonder intelligent, wat vroegrijp, zoals de meeste ziekelijke kinderen die vaak in volwassen gezelschap verkeren en had een merkwaardig overprikkelde, hartstochtelijke neiging tot sympathie of vijandigheid. Het was alsof hij nergens rustig tegenover stond; over iedereen en alles praatte hij ofwel vol geestdrift of met een haat die zó heftig was, dat zijn gezicht een onaangename trek kreeg en bijna boosaardig en lelijk werd. Iets wilds en springerigs, misschien nog een uitvloeisel van de recent overwonnen ziekte, gaf zijn manier van praten iets vurigs en fanatieks en het leek erop dat zijn stunteligheid slechts moeizaam onderdrukte angst voor zijn eigen hartstocht was.

De baron had geen enkele moeite om zijn vertrouwen te winnen. Een half uurtje slechts en hij had dat vurige en onrustig bonzende hart voor zich gewonnen. Het is zo ongelooflijk gemakkelijk om kinderen, die argeloze wezens naar wier liefde zo zelden worden gedongen, te bedriegen. Hij hoefde zich slechts in het verleden te verplaatsen en dan ging het kinderlijke gesprek hem zo natuurlijk, zo ongedwongen af dat ook de jongen hem volledig als een gelijke zag en na enkele minuten elk gevoel van afstandelijkheid verloor. Hij was alleen maar zielsgelukkig dat hij in dit eenzame oord plotseling een vriend had gevonden, en wat voor een! Vergeten waren ze allemaal in Wenen, de jonge knapen met hun hoge stemmetjes, hun onervaren kletspraatjes; het beeld van hen leek weggespoeld door dit nieuwe uur. Heel zijn dweperige hartstocht was nu gericht op zijn nieuwe, grote vriend en zijn hart zwol van trots toen die hem bij het afscheid nogmaals

uitnodigde om de volgende ochtend terug te komen en toen zijn nieuwe vriend hem uit de verte nawuifde, als een broer. Deze minuut was misschien wel de mooiste van zijn leven. Het is zo gemakkelijk kinderen te bedriegen.

Glimlachend keek de baron de wegstormende jongen na. De tussenpersoon was nu voor hem gewonnen. Hij wist zeker dat de jongen zijn moeder tot vervelens toe met verhalen zou lastigvallen, elk afzonderlijk woord zou herhalen – en hij herinnerde zich voldaan hoe handig hij enkele complimenten aan haar adres in het gesprek had geweven, hoe hij het steeds over Edgars 'mooie mama' had gehad. Het was voor hem een uitgemaakte zaak dat de loslippige jongen niet zou rusten voordat hij zijn mama en hem met elkaar in contact had gebracht. Zelf hoefde hij nu geen vinger meer uit te steken om de afstand tussen hem en de mooie onbekende te overbruggen; hij kon nu rustig dromen en naar het landschap kijken, want hij wist dat een paar vurige kinderhanden de brug naar haar hart voor hem bouwden.

Terzet

Het plan was, zoals een uur later bleek, voortreffelijk en tot in de kleinste details geslaagd. Toen de jonge baron, met opzet wat laat, de eetzaal binnenkwam, richtte de jongen zich met een ruk op, begroette hem ijverig en met een blijde glimlach en zwaaide naar hem. Tegelijk trok hij zijn moeder aan haar mouw, praatte haastig en opgewonden op haar in en wees met opvallende gebaren naar de baron. Beschaamd en blozend wees ze hem op zijn al te opgewonden gedrag, maar kon er niet omheen om de jongen ter wille te zijn en een keer in zijn richting te kijken, iets wat de baron onmiddellijk aangreep als aanleiding voor een eerbiedige buiging. De kennismaking was achter de rug. Ze moest hem bedanken, maar boog haar gezicht van dat ogenblik af diep over haar bord en vermeed het tijdens de hele maaltijd angstvallig nogmaals in zijn richting te kijken. Dit in tegenstelling tot Edgar, die onophoudelijk naar hem keek en één keer zelfs probeerde hem aan te spreken, een ongepastheid waar zijn moeder hem onmiddellijk krachtig op wees. Na de maaltijd werd hem duidelijk gemaakt dat hij naar bed moest en er ontspoon zich een heftig, gefluisterd gesprek tussen hem en zijn mama, met als resultaat dat ze hem op zijn vurige smeekbeden toestemming gaf om naar de andere tafel te gaan en zijn vriend welterusten te wensen. De baron voegde hem enkele hartelijke woorden toe, die de ogen van het kind weer deden fonkelen, en babbelde enkele minuten met hem. Plotseling echter, met een handige draai, wendde hij zich opstaand naar de andere tafel, wenste zijn lichtelijk in verwarring gebrachte buurvrouw geluk met haar intelligente, opgewekte zoon, gaf hoog op van de voortreffelijke

voormiddag die hij met hem had doorgebracht – Edgar stond er blozend van blijdschap en trots bij – en informeerde ten slotte naar Edgars gezondheid, zo uitvoerig en met zoveel gedetailleerde vragen, dat de moeder wel gedwongen was antwoord te geven. En zo raakten ze onontkoombaar gewikkeld in een langer gesprek, waar de jongen gelukkig en met een soort eerbied naar luisterde. De baron stelde zich voor en meende te merken dat zijn klinkende naam enige indruk maakte op de ijdele vrouw. Ze gedroeg zich in elk geval uitermate voorkomend tegenover hem, hoewel ze zich geen ogenblik vergat en zelfs vroeg afscheid nam, ter wille van de jongen, zoals ze er verontschuldiging aan toevoegde.

Deze sribbelde heftig tegen dat hij niet moe was en graag bereid was de hele nacht op te blijven. Maar zijn moeder had de baron reeds haar hand toegestoken, die deze eerbiedig kuste.

Edgar sliep slecht die nacht. Hij voelde een mengeling van gelukzaligheid en kinderlijke wanhoop. Vandaag immers was er iets nieuws gebeurd in zijn leven. Voor het eerst had hij ingegrepen in het lot van volwassen mensen. Al half slapend vergat hij zijn kinderlijkheid en waande zich op slag groot. Tot nu toe had hij, eenzaam opgegroeid en vaak ziek als hij was, weinig vrienden gehad. Voor al zijn behoefte aan tederheid was er nooit iemand anders geweest dan zijn ouders, die zich nauwelijks om hem bekommerden, en de dienstboden. En de kracht van een liefde wordt altijd verkeerd getaxeerd als ze slechts wordt gemeten naar de aanleiding ertoe en niet naar de spanning die eraan voorafgaat, die holle, donkere ruimte van teleurstelling en eenzaamheid waarachter alle grote gebeurtenissen liggen die het hart aangaan. Een overladen, een nooit gebruikt gevoel had daar gewacht en stormde nu met uitgestoken armen de eerste de beste die het scheen te verdienen tegemoet. Gelukkig en verward lag Edgar in het donker; hij wilde lachen en moest huilen. Want hij hield van die man zoals hij nooit van een vriend, nooit van zijn vader of moeder en zelfs nooit van God had gehouden. De hele onrijpe hartstocht van zijn jeugd klampte zich vast aan het beeld van die man, wiens naam hij twee uur geleden niet eens kende.

Maar hij was intelligent genoeg om zich niet bedreigd te voelen door het onverwachte en merkwaardige van deze nieuwe vriendschap. Wat hem zo verwarde, was zijn gevoel van onwaardigheid, van onbeduidendheid. 'Ben ik hem dan waardig, ik, een kleine jongen, twaalf jaar oud, die nog naar school moet, die 's avonds vóór alle anderen naar bed wordt gestuurd?' vroeg hij zich gekweld af. 'Wat kan ik voor hem betekenen, wat heb ik hem te bieden?' Juist dat pijnlijk gevoelde onvermogen om op de een of andere manier zijn gevoel te kunnen tonen maakte hem ongelukkig. Andere keren als hij een vriend voor zich had gewonnen, begon hij er allereerst mee de paar kleine kostbaarheden in zijn lessenaar, postzegels en stenen, met hem te delen. Maar al die dingen, die hem daags tevoren nog hoogst belangrijk en zeldzaam aantrekkelijk waren voorgekomen, leken hem plotseling waardeloos, onbenullig en minderwaardig. Immers, hoe kon hij zulke dingen aanbieden aan deze nieuwe vriend, die hij niet eens durfde te tutoyeren; waar was een manier, een mogelijkheid om zijn gevoelens te uiten? Steeds sterker voelde hij de kwelling van het jong zijn, iets halfslachtigs, iets onrijps, een kind van twaalf, en nooit eerder had hij zijn kind zijn zo stormachtig vervloekt, er zo hartstochtelijk naar verlangd in een andere gedaante wakker te worden, zoals hij zichzelf droomde: groot en sterk, een man, een volwassene zoals de anderen.

Door deze onrustige gedachten vlochten zich weldra de eerste kleurige dromen van die nieuwe wereld van het man zijn. Met een glimlach viel Edgar ten slotte in slaap, maar toch, de gedachte aan de afspraak voor morgen ondermijnde zijn slaap. Om zeven uur al schrok hij wakker, bang dat hij te laat zou komen. Haastig kleepte hij zich aan, wenste zijn verbaasde moeder, die hem anders altijd met moeite uit bed kon krijgen, in haar kamer goedemorgen en stormde voordat ze verdere vragen kon stellen naar beneden. Tot negen uur drementelde hij ongedurig heen en weer, vergat het ontbijt en dacht er alleen maar aan dat hij zijn vriend niet mocht laten wachten voor de wandeling.

Om half tien kwam de baron eindelijk zorgeloos aangeslenterd. Hij was de afspraak natuurlijk allang vergeten, maar toen de knaap zo gretig op hem af rende, moest hij glimlachen over zoveel enthousiasme en toonde hij zich bereid zijn belofte gestand te doen. Hij sloeg zijn arm weer om de jongen heen, liep met de stralende knaap heen en weer, maar weigerde zachtmoedig maar nadrukkelijk nu al aan hun gemeenschappelijke wandeling te beginnen. Hij scheen ergens op te wachten; daar duidden althans zijn nerveus langs de deuren glijdende blikken op. Plotseling richtte hij zich op. Edgars moeder was binnengekomen en liep, hun groet beantwoordend, vriendelijk op hen af. Ze glimlachte instemmend toen ze hoorde van de voorgenomen wandeling, die Edgar als iets kostbaars voor haar had verzwegen, maar liet zich door de uitnodiging van de baron snel overhalen om mee te gaan. Edgar werd onmiddellijk humeurig en beet op zijn lippen. Wat irritant dat ze juist nu langs moest komen! Die wandeling was toch alleen voor hém bedoeld geweest en al had hij zijn vriend dan aan zijn moeder voorgesteld, dat was slechts een vriendelijk gebaar geweest; hij wilde hem daarom nog niet delen. Er woelde al iets van afgunst in hem toen hij merkte hoe vriendelijk de baron tegen zijn moeder was.

Zo gingen ze gedrieën wandelen en het gevaarlijke gevoel van gewichtigheid en plotselinge belangrijkheid in het kind werd nog versterkt door de opvallende belangstelling die de twee voor hem aan de dag legden. Edgar was nagenoeg het enige onderwerp van gesprek, waarbij zijn moeder zich met enigszins gehuichelde bezorgdheid uitsprak over zijn bleekheid en zijn nervositeit, terwijl de baron dit op zijn beurt glimlachend ontkende en zich prijzend uitliet over de keurige manieren van zijn nieuwe 'vriend', zoals hij hem noemde. Het was Edgars mooiste uur. Hij had rechten die hem in de loop van zijn jeugd nooit waren toegestaan. Hij mocht meepraten zonder onmiddellijk tot stilte te worden gemaand, mocht zelfs allerlei vrijpostige wensen te kennen geven die hem tot dusver altijd kwalijk waren genomen. En het was niet te verwonderen dat het bedrieglijke gevoel dat hij een volwassene was welig woekerend in hem groeide. Reeds lag zijn jeugd in zijn

levendige dromen achter hem, als een weggeworpen, te klein geworden kledingstuk.

Die middag nam de baron, gehoor gevend aan de uitnodiging van de steeds vriendelijker wordende moeder van Edgar, plaats aan hun tafel. Het vis-à-vis was veranderd in een zij aan zij, de kennismaking in vriendschap. Het terzet was begonnen en de drie stemmen van de vrouw, de man en het kind klonken zuiver samen.

Aanval

Nu leek het de ongeduldige jager tijd te worden om zijn prooi te besluipen. Het familiale, het harmonische in deze kwestie beviel hem niet. Het was heel aardig zo met drieën te babbelen, maar babbelen was uiteindelijk niet zijn bedoeling. En hij wist dat de omgangsvormen met hun maskeradespel van de begeerlijkheid het erotische tussen man en vrouw altijd tegenhouden, de woorden hun gloed, de aanval zijn vuur ontnemen. Ze mocht door het gesprek zijn eigenlijke bedoeling, die ze – dat wist hij zeker – al had begrepen, niet uit het oog verliezen.

Dat zijn moeite tegenover deze vrouw niet vergeefs zou zijn, was om veel redenen waarschijnlijk. Ze was op die beslissende leeftijd waarop een vrouw er spijt van begint te krijgen dat ze een echtgenoot trouw is gebleven van wie ze nooit echt heeft gehouden en waarop de violette zonsondergang van haar schoonheid haar nog een laatste, spoedeisende keus tussen het moederlijke en het vrouwelijke toestaat. Het leven, dat allang beantwoord leek, wordt in die minuut nog één keer in twijfel getrokken; voor de laatste keer trilt de magische naald van de wil tussen de hoop op een erotische ervaring en de definitieve berusting. Een vrouw staat dan voor de moeilijke beslissing haar eigen leven of dat van haar kinderen te leiden, vrouw of moeder te zijn. En de baron, die een scherp inzicht had in die dingen, meende in haar juist dit gevaarlijke heen en weer geslingerd worden tussen levenslust en opoffering te bemerken. Ze vergat tijdens het gesprek voortdurend haar man te vermelden, die blijkbaar slechts haar uiterlijke behoeften, niet echter haar door een deftige levensstaat geprikkelde snobisme scheen te

bevredigen en wist eigenlijk bijzonder weinig van haar kind. Een schaduw van verveling, als melancholie versluierd in de donkere ogen, lag over haar leven en verduisterde haar zinnelijkheid. De baron besloot snel op te treden, maar tegelijk elke schijn van haast te vermijden. Integendeel, hij wilde, precies zoals een hengelaar de haak lokkend terugtrekt, deze nieuwe vriendschap van zijn kant met uiterlijke onverschilligheid beantwoorden, wilde zich het hof laten maken terwijl hij in feite háár het hof maakte. Hij nam zich voor een zekere hoogmoed voor te wenden, het maatschappelijke verschil tussen hen beiden scherp te benadrukken en de gedachte dat hij door slechts het benadrukken van zijn hoogmoed, door een uiterlijk, door een klinkende aristocratische naam en koele manieren dit weelderige, volle, mooie lichaam kon veroveren, prikkelde hem.

Het vurige spel begon hem al op te winden en daarom dwong hij zichzelf voorzichtig te zijn. De namiddag bracht hij door in zijn kamer, in het aangename besef dat hij werd gezocht en gemist. Zijn afwezigheid werd echter niet zozeer gevoeld door degene op wie ze eigenlijk was gericht, maar nam voor de arme jongen de vorm aan van een foltering. Edgar voelde zich de hele namiddag oneindig hulpeloos en verloren; met de hardnekkige trouw, jongens eigen, wachtte hij al die lange uren onvermoeibaar op zijn vriend. Het zou hem een misdrijf tegen hun vriendschap hebben geleden als hij zou zijn weggegaan of iets in zijn eentje zou hebben gedaan. Doelloos drentelde hij door de gangen en hoe later het werd, hoe meer zijn hart zich vulde met neerslachtigheid. In zijn onrustige fantasie droomde hij al van een ongeluk of een onbewust aangedane belediging en hij was er na aan toe te huilen van ongeduld en angst.

Toen de baron 's avonds aan tafel kwam, werd hij dan ook uitbundig verwelkomd. Zonder op de vermanende kreet van zijn moeder en de verbazing van de anderen te letten, sprong hij hem tegemoet en sloeg zijn magere armen stormachtig om hem heen. 'Waar bent u geweest? Waar hebt u gezeten?' riep hij haastig. 'We hebben u overal gezocht!' Zijn moeder bloosde toen ze er op deze onwelkome manier bij werd betrokken en

zei tamelijk hard: '*Sois sage, Edgar. Assieds-toi!*' (Ze sprak namelijk altijd Frans met hem, hoewel die taal haar helemaal niet zo vertrouwd was en ze bij omstandige uiteenzettingen gemakkelijk in de problemen raakte.) Edgar gehoorzaamde, maar bleef de baron uithoren. 'Maar vergeet toch niet dat meneer de baron kan doen wat hij wil. Misschien verveelt ons gezelschap hem.' Ditmaal betrok ze er zichzelf bij en de baron voelde dat ze met dit verwijt naar een compliment viste.

De jager in hem ontwaakte. Hij was bedwelmd, opgewonden dat hij zo snel het goede spoor had gevonden, het wild zo vlak voor zijn geweer voelde. Zijn ogen glinsterden, het bloed joeg door zijn aderen, de woorden welden, hij wist zelf niet hoe, over zijn lippen. Hij was, zoals elk sterk erotisch ingesteld persoon, twee keer zo goed, twee keer zichzelf wanneer hij wist dat hij een vrouw behaagde, zoals veel toneelspelers pas vurig worden wanneer ze voelen dat het publiek, de ademende massa vóór hen, volledig in hun ban is. Hij was altijd al een goed, met zinnelijke beelden begiftigd verteller geweest, maar vandaag – hij dronk tussendoor een paar glazen champagne, die hij ter ere van hun nieuwe vriendschap had besteld – overtrof hij zichzelf. Hij vertelde over jachtpartijen in Indië die hij als gast van een voorname Engelse vriend had bijgewoond, dit onderwerp van gesprek kiezend omdat het onbelangrijk was en omdat hij anderzijds merkte dat alles wat exotisch en voor haar onbereikbaar was deze vrouw opwond. Wie hij er echter vooral mee betoverde, was Edgar, wiens ogen fonkelden van geestdrift. Hij vergat te eten, te drinken en keek de verteller de woorden uit de mond. Hij had nooit durven hopen iemand in levende lijve te zien die de ongelooflijke dingen had beleefd waarover hij in zijn boeken las: de tijgerjachten, de bruine mensen, de Hindoes en de Juggernaut, dat angstaanjagende wiel dat duizend mensen onder zijn spaken begroef. Hij had er tot nu toe nooit aan gedacht dat zulke mensen echt bestonden, net zomin als hij geloofde in de wereld van de sprookjes, en in deze seconde welde voor het eerst een groots gevoel in hem op. Hij kon zijn ogen niet afhouden van zijn vriend, staarde met ingehouden adem naar die handen daar vlak voor hem die een tijger

hadden gedood. Hij durfde nauwelijks iets te vragen en toen hij het deed, klonk zijn stem koortsachtig opgewonden. Zijn levendige fantasie toverde hem steeds het bij de verhalen horende beeld voor ogen. Hij zag zijn vriend hoog op een olifant met een purperen sjabrak, met links en rechts van hem bruine mannen met kostbare tulbanden en dan ineens de tijger, die met blikkerende tanden uit het oerwoud te voorschijn springt en zijn klauwen in de slurf van de olifant slaat. Nu vertelde de baron iets nóg interessanter: hoe listig men olifanten ving door de jonge, wilde en overmoedige dieren door oude, getemde exemplaren binnen een omheining te laten lokken. De ogen van het kind spatten vuur. Toen zei – het was alsof er plotseling een mes voor hem omlaag viel – zijn moeder plotseling, met een blik op de klok: *'Neuf heures! Au lit!'*

Edgar werd bleek van schrik. Voor alle kinderen is naar bed worden gestuurd een verschrikkelijke gebeurtenis, omdat het de duidelijkste vernedering tegenover de volwassenen is, de bekentenis, het stigma van de jeugd, van het klein zijn, van de behoefte van een kind aan slaap. Hoeveel te erger was zo'n schande op dit meest interessante ogenblik, nu ze hem zulke ongehoorde dingen deed missen.

'Alleen dat ene nog, mama, dat van de olifanten; laat me dat in elk geval nog horen.'

Hij wilde beginnen te smeken, maar dacht toen snel aan zijn nieuwe waardigheid als volwassene. Hij waagde slechts één enkele poging. Maar zijn moeder was vandaag merkwaardig streng. 'Nee, het is al laat. Naar boven! *Sois sage*, Edgar. Ik zal je alle verhalen van meneer de baron haarfijn vertellen.'

Edgar aarzelde. Andere keren bracht zijn moeder hem altijd naar bed. Maar hij wilde niet smeken in aanwezigheid van zijn vriend. Zijn kinderlijke trots wilde deze smadelijke aftocht nog een schijn van vrijwilligheid verlenen.

'Echt doen, mama; je moet me alles, alles vertellen. Dat van de olifanten en al het andere!'

'Ja, jongen.'

'En meteen. Vandaag nog.'

'Ja, ja, maar nu ga je slapen. Kom!' Edgar bewonderde zichzelf omdat hij het klaarspeelde de baron en zijn moeder een hand te geven zonder te blozen, hoewel het huilen hem nader stond dan het lachen. De baron woelde kameraadschappelijk door zijn kuif en toverde nog een geforceerd glimlachje op Edgars gespannen gezicht. Maar toen moest hij haastig naar de deur rennen, anders zouden ze hebben gezien dat er dikke tranen over zijn wangen rolden.

De olifanten

De moeder bleef nog enige tijd met de baron aan tafel zitten, maar ze hadden het niet meer over olifanten en jachtpartijen. Een lichte beklemming, een snel opkomende verlegenheid deed zijn intrede in hun gesprek sinds de jongen was weggegaan. Ten slotte liepen ze naar de hal en gingen in een hoek zitten. De baron schitterde als nooit tevoren en zijzelf was enigszins aangevuurd door de paar glazen champagne, zodat het gesprek al snel een gevaarlijke wending nam. De baron was eigenlijk niet knap te noemen; hij was alleen maar jong en keek zeer mannelijk uit zijn donkere, energieke, jongensachtige gezicht met de kortgeknipte haren en hij verrukte haar met frisse, bijna vrijpostige bewegingen. Ze zag hem nu graag van dichtbij en was ook niet bang meer voor zijn blik. Maar geleidelijk sloop er een stoutmoedigheid in zijn woorden die haar enigszins verwarde, een soort aanraken van haar lichaam, een betasten en weer loslaten, iets ongrijpbaar begeerlijks dat het bloed naar haar wangen joeg. Maar dan lachte hij weer luchtig, ongedwongen, jongensachtig en dat verleende al die kleine begeerten de luchthartige schijn van kinderlijke scherts. Soms was het alsof ze een woord heftig moest afwijzen, maar koket van aard als ze was, werd ze er door die kleine zinnelijkheden slechts toe geprikkeld op meer te wachten. En meegesleept door het vermetele spel, probeerde ze ten slotte zelfs hem na te doen. Ze beantwoordde zijn blikken met kleine, vleiende versprekingen, gaf zich in woorden en bewegingen al over, vond het zelfs goed dat hij dichterbij kwam, dulde de nabijheid van die stem, waarvan ze de adem soms warm en stokkend op haar

schouder voelde. Zoals alle spelers vergaten ze de tijd en ze gingen zo volledig op in hun verhitte gesprek, dat ze pas opschrokken toen de hal om middernacht donker begon te worden.

Haar eerste schrik gehoorzamend sprong ze onmiddellijk op en plotseling voelde ze hoe stoutmoedig ver ze zich had gewaagd. Spelen met vuur was niet nieuw voor haar, maar nu voelde haar opgewonden instinct hoe ernstig dit spel al was geworden. Met een huivering merkte ze dat ze zich niet helemaal zeker meer voelde, dat iets in haar begon weg te glijden en zich beangstigend naar de draaikolk bewoog. In haar hoofd kolkte alles in een werveling van angst, wijn en verhitte woorden. Ze werd overvallen door een dwaze, redeloze angst, dezelfde angst die ze al enkele keren eerder in haar leven tijdens zulke gevaarlijke seconden had gevoeld, maar nog nooit zo duizelingwekkend en heftig. 'Welterusten, welterusten. Tot morgenvroeg,' zei ze haastig en ze wilde vluchten, niet zozeer voor hem als wel voor het gevaar van dit ogenblik en voor een nieuwe, onbekende onzekerheid in haar. Maar de baron hield de hand die ze hem ten afscheid toestak met zachte drang vast, kuste hem en niet slechts vormelijk één keer, maar vier of vijf keer met zijn lippen van de fijne vingertoppen tot aan de pols, bevend, terwijl ze met een lichte huivering zijn borstelige snor over de rug van haar hand voelde kietelen. Een warm en beklemmend gevoel verspreidde zich van daaruit met haar bloed door haar hele lichaam; angst vlamde heet op, hamerde dreigend in haar slapen, haar hoofd gloeide, angst, zinloze angst schokte nu door haar hele lichaam en haastig trok ze haar hand terug.

'Blijf nog even,' fluisterde de baron. Maar ze rende al weg, met een houterige haast die haar angst en haar verwarring duidelijk deed uitkomen. Ze werd nu beheerst door de opwinding waar de baron naar had gestreefd; ze voelde dat alles in haar in verwarring was. De gruwelijke, verzengende angst dat de man achter haar aan zou komen en haar zou vastpakken, joeg haar op. Terzelfder tijd echter, nog tijdens het ontstaan, voelde ze al een soort spijt dat hij het niet deed. Op dit ogenblik had kunnen gebeuren waarnaar ze al jaren

onbewust verlangde: het avontuur waarvan de ze nabije adem wellustig beminde, maar die ze tot nu toe op het laatste moment steeds had ontweken; het grootse en gevaarlijke en niet slechts de vluchtige, prikkelende flirt. Maar de baron was te trots om een gunstig moment aan te grijpen. Hij was te zeker van zijn overwinning om deze vrouw als een rover op een zwak, van wijn dronken moment te nemen. Integendeel, een sportieve gokker wordt slechts geprikkeld door de strijd en door overgave bij volledig bewustzijn. Ontsnappen kon ze hem niet. Het hete gif, merkte hij, stroomde al door haar aderen.

Boven aan de trap bleef ze staan en drukte haar hand tegen haar hijgende hart. Ze moest een seconde uitrusten. Haar zenuwen lieten haar in de steek. Een zucht ontsnapte aan haar borst, deels van opluchting dat ze aan een gevaar was ontsnapt, deels van spijt; maar dat alles was verward en woelde in haar bloed slechts als een lichte duizeling verder. Met halfgesloten ogen liep ze als een beschonkene op de tast naar haar deur en herademde toen ze de koele klink voelde. Nu pas had ze het gevoel dat ze in veiligheid was.

Zacht duwde ze de deur open. En deinsde al de volgende seconde terug. Helemaal achterin had zich in het donker iets in de kamer bewogen. Haar geprikkelde zenuwen schokten, ze wilde al om hulp roepen toen binnen een slaapdronken stem klonk: 'Ben jij dat, mama?'

'In Gods naam, wat doe jij daar?' Ze rende naar de bank waarop Edgar in elkaar gedoken lag en juist wakker werd uit zijn slaap. Haar eerste gedachte was dat het kind ziek was of hulp nodig had.

Maar Edgar zei, slaperig nog en zacht verwijtend: 'Ik heb zo lang op je gewacht en toen ben ik in slaap gevallen.'

'Waarom dan?'

'Vanwege de olifanten.'

'Wat voor olifanten?'

Nu begreep ze het pas. Ze had haar kind immers beloofd vandaag nog alles over de jacht en de avonturen te vertellen. En daarom was de jongen, die eenvoudige, kinderlijke knaap, haar kamer binnengeslopen om vol vertrouwen te wachten op haar komst en was hij in slaap gevallen. De buitenissigheid

maakte haar woedend. Of eigenlijk voelde ze boosheid op zichzelf, een zacht gemurmel van schuld en schaamte dat ze wilde overstemmen. 'Ga onmiddellijk naar bed, onopgevoede blaag,' schreeuwde ze tegen hem. Edgar staarde haar verbaasd aan. Waarom was ze zo boos op hem; hij had toch niets misdaan? Maar zijn verbazing prikkelde de al opgewonden vrouw nog meer. 'Ga onmiddellijk naar je kamer,' riep ze, woedend omdat ze voelde dat ze hem onrecht deed. Zonder een woord te zeggen ging Edgar weg. Hij was eigenlijk ontzettend moe en voelde door de drukkende nevel van de slaap slechts vaag dat zijn moeder haar belofte niet had gehouden en dat ze op de een of andere manier niet lief voor hem was. Maar hij kwam niet in opstand. Alles in hem was gevoelloos van vermoeidheid en bovendien ergerde het hem dat hij in slaap was gevallen in plaats van wakker te blijven. 'Net een klein kind,' zei hij boos tegen zichzelf voordat hij weer in slaap viel.

Want sinds gisteren haatte hij zijn eigen jeugd.

Schermutselingen

De baron had slecht geslapen. Het is altijd gevaarlijk na een afgebroken avontuur naar bed te gaan. Een onrustige, door zwoele dromen geteisterde nacht maakte dat hij er al gauw spijt van kreeg dat hij de gelegenheid niet stevig had aangegrepen. Toen hij 's morgens, nog omwolkd door slaap en mismoedigheid, beneden kwam, sprong de jongen hem vanuit een schuilplaats tegemoet, sloeg enthousiast zijn armen om hem heen en overstelpte hem met duizend vragen. Hij was dolgelukkig dat hij zijn vriend weer een minuut voor zichzelf had en hem niet met zijn moeder hoefde te delen. Hij moest alleen hém verhalen vertellen, niet meer aan zijn moeder, drong hij aan, want die had hem ondanks haar belofte niets van al die wonderbaarlijke dingen verder verteld. Hij overstelpte de onaangenaam geschrokken baron, die zijn slechte humeur niet goed verborg, met honderd kinderlijke, lastige vragen, vermengd bovendien met stormachtige verzekeringen van zijn liefde, blij als hij was dat hij weer alleen was met de lang gezochte man, op wie hij sinds de vroege ochtend had gewacht.

De baron antwoordde stuurs. Dat eeuwige wachten van het kind, de onbenulligheid van zijn vragen en heel zijn ongevraagde hartstocht begonnen hem te vervelen. Hij had geen zin om dag in dag uit met een jongen van twaalf op te trekken en beuzelpraatjes met hem aan te knopen. Het kwam er nu op aan het ijzer te smeden nu het heet was, iets wat juist door de ongewenste aanwezigheid van het kind een probleem werd. Een gevoel van onbehagen over deze onvoorzichtig gewekte tedere gevoelens maakte zich van hem meester,

aangezien hij voorlopig geen kans zag zijn al te aanhankelijke vriend kwijt te raken.

Trouwens, het werd tijd voor de proef op de som. Tot tien uur, het tijdstip waarop hij met de moeder had afgesproken voor een wandeling, liet hij het geestdriftige gekwebbel van de jongen gelaten over zich heen gaan, droeg af en toe om hem niet te beledigen een flard conversatie bij, maar bladerde intussen de krant door. Eindelijk, toen de grote wijzer bijna loodrecht stond, vroeg hij Edgar alsof hij zich plotseling iets herinnerde even voor hem naar de dependance van het hotel te lopen om te vragen of graaf Grundheim, zijn vader, al was aangekomen.

Het argeloze kind, dolblij dat het zijn vriend ergens mee van dienst kon zijn en trots op zijn waardigheid als koerier, sprong onmiddellijk op en stormde zo snel weg dat de mensen hem verbaasd nakeken. Maar er was hem alles aan gelegen te laten zien hoe flink hij was als ze hem een boodschap toevertrouwden. De graaf was, zo zeiden ze hem in het hotel, nog niet gearriveerd en op dit ogenblik nog niet eens aangekondigd. Dit nieuws bracht hij met een hernieuwde stormloop terug. Maar in de hal was de baron niet meer te vinden. Dus klopte hij op de deur van zijn kamer – vergeefs! Bezorgd rende hij alle vertrekken door, de muzieksalon en de koffiekamer, en stormde opgewonden naar zijn moeder om navraag te doen. Ook zij was weg. De portier tot wie hij zich ten slotte radeloos wendde, zei tot zijn verbijstering dat de twee enkele minuten tevoren samen waren vertrokken!

Edgar wachtte geduldig. In zijn argeloosheid vermoedde hij geen kwaad. Ze zouden immers maar even wegblijven, daar was hij zeker van, want de baron had zijn inlichtingen nodig. Maar de tijd verstreek en hij werd overvallen door onrust. Sinds de dag dat deze vreemde, verleidelijke man in zijn kleine, argeloze leven was verschenen, was het kind de hele dag gespannen, gejaagd en verward. In een zo fijn organisme als dat van een kind laat elke hartstocht zijn sporen na als in zachte was. Het nerveuze trillen van de oogleden begon weer; hij zag er al weer bleker uit. Edgar wachtte en wachtte, aanvankelijk geduldig, daarna wild opgewonden en ten slotte

bijna uitbarstend in tranen. Maar argwaan kreeg hij nog steeds niet. Zijn blinde vertrouwen in deze wonderbaarlijke vriend vermoedde een misverstand en hij werd gekweld door de stille angst dat hij zijn opdracht misschien verkeerd had begrepen.

Maar was vreemd dat ze, toen ze eindelijk terugkwamen, opgewekt bleven doorpraten en zich helemaal niet verwonderd toonden. Het leek wel alsof ze hem helemaal niet speciaal hadden gemist. 'We waren je tegemoet gelopen omdat we hoopten je onderweg te treffen, Edi,' zei de baron zonder naar de uitslag te informeren. En toen het kind, geschrokken dat ze hem misschien vergeefs hadden gezocht, begon te bezweren dat hij de kortste weg via de hoofdstraat had genomen en wilde weten in welke richting ze waren gelopen, maakte zijn moeder een einde aan het gesprek. 'Laat maar! Kinderen moet niet zoveel praten.'

Edgar bloosde van kwaadheid. Dat was nu al de tweede neerbuigende poging om hem in het bijzijn van zijn vriend te vernederen. Waarom deed ze dat? Waarom probeerde ze altijd te doen alsof hij een kind was, iets wat hij – daarvan was hij overtuigd – niet meer was? Blijkbaar misgunde ze hem zijn vriend en was ze van plan hem naar zich toe te trekken. Ja, en natuurlijk was zij ook degene die de baron opzettelijk de verkeerde kant op had gebracht. Maar hij liet zich niet door haar kleineren, dat zou ze nog wel merken. Hij zou haar het hoofd bieden. En Edgar besloot vandaag aan tafel geen woord tegen haar te zeggen, alleen tegen zijn vriend.

Maar dat viel hem tegen. Wat hij het minst had verwacht, gebeurde: ze merkten zijn koppigheid niet eens. Ja, zelfs hem zélf leken ze niet te zien, hem, die gisteren toch het middelpunt van hun samenzijn was geweest! Ze praatten over zijn hoofd heen, maakten samen grapjes en lachten alsof hij onder de tafel was verdwenen. Het bloed steeg naar zijn wangen, in zijn keel zat een brok die hem de adem benam. Huiverend werd hij zich bewust van zijn ontstellende machteloosheid. Dus hij moest lijdzaam toezien hoe zijn moeder hem zijn vriend afpakte, de enige van wie hij hield, zonder zich anders te kunnen verweren dan door te zwijgen? Hij had het gevoel dat hij moest opstaan en plotseling met

twee vuisten op tafel moest slaan, alleen maar om te zorgen dat ze hem opmerkten. Maar hij hield zich in, legde alleen zijn mes en vork neer en raakte zijn eten niet meer aan. Maar ook dit hardnekkige vasten merkten ze lange tijd niet op. Pas bij de laatste gang zag zijn moeder het en ze vroeg of hij zich niet lekker voelde. 'Walgelijk,' dacht hij, 'ze denkt altijd maar aan één ding: of ik soms ziek ben. Verder is het haar allemaal om het even.' Hij antwoordde kortaf dat hij geen trek had en ze nam er genoegen mee. De baron scheen hem vergeten te zijn, hij richtte tenminste niet één keer het woord tot hem. De hete tranen sprongen hem in de ogen en hij moest zijn toevlucht nemen tot de kinderachtige list om snel zijn servet op te tillen voordat iemand zag dat de tranen over zijn wangen biggelden en zijn lippen zilt bevochtigden. Hij herademde toen de maaltijd was afgelopen.

Tijdens het diner had zijn moeder een gezamenlijk uitstapje naar Maria-Schutz voorgesteld. Edgar had het, op zijn lip bijtend, gehoord. Dus ze wilde hem zelfs geen minuut meer met zijn vriend alleen laten. Maar zijn haat vlamde pas echt fel op toen ze terwijl ze opstonden van tafel tegen hem zei: 'Edgar, je vergeet nog alles wat je op school hebt geleerd. Je moet maar eens thuisblijven om wat te studeren.' Opnieuw balde hij zijn kleine vuist. Steeds weer wilde ze hem tegenover zijn vriend vernederen, er steeds weer in het openbaar aan herinneren dat hij nog een kind was, dat hij naar school moest en door de volwassenen alleen maar werd geduld. Maar ditmaal was haar bedoeling hem wat al te doorzichtig. Hij gaf geen antwoord, maar draaide zich slechts kortaf om.

'Aha, weer beledigd,' zei ze glimlachend en tegen de baron: 'Is het echt zo erg als hij eens een uurtje werkt?'

En daar – er werd iets koud en star in het hart van het kind – zei de baron, hij die zich zijn vriend noemde, hij die hem een huismus had genoemd: 'Nou, een uurtje of twee zal hem zeker geen kwaad doen.'

Was het een complot? Zwoeren ze werkelijk tegen hem samen? Woede flakkerde in de ogen van het kind. 'Vader heeft me verboden hier te studeren; vader wil dat ik hier op krachten kom,' slingerde hij er met al zijn trots op zijn ziekte

uit, zich vastklappend aan het gezag van zijn vader. Als een dreigement stootte hij het uit. En het merkwaardigste was, dat zijn woorden inderdaad een soort onbehagen bij de anderen scheen op te wekken. Zijn moeder wendde haar blik af en trommelde zenuwachtig met haar vingers op tafel. Een pijnlijk zwijgen stond breed tussen hen in. 'Zoals je wilt, Edi,' zei de baron ten slotte met een gedwongen glimlachje. 'Ik hoef tenslotte geen examen te doen; ik ben allang voor al mijn examens gezakt.'

Maar Edgar lachte niet om het grapje; hij keek hem slechts met onderzoekende, verlangend-indringende blik aan alsof hij hem tot in zijn ziel wilde doorgronden. Wat vond daar plaats? Er was iets tussen hen veranderd en het kind wist niet waarom. Onrustig liet het zijn blik rondwalen. In zijn hart hamerde een kleine, snelle hamer: de eerste achterdocht.

Brandend geheim

'Waardoor zijn ze zo veranderd?' peinsde het kind terwijl het tegenover hen in het rijtuig zat. 'Waarom doen ze anders tegen me dan vroeger? Waarom ontwijkt mama steeds mijn blik als ik haar aankijk? Waarom probeert hij steeds grapjes tegen me te maken en de pias uit te hangen? Ze praten geen van beiden meer tegen me zoals gisteren en eergisteren; het lijkt wel of ze andere gezichten hebben gekregen. Mama heeft vandaag zulke rode lippen; ze heeft natuurlijk lippenstift gebruikt. Dat heb ik haar nog nooit zien doen. En hij fronst voortdurend zijn voorhoofd, alsof hij beledigd is. Ik heb ze toch niets gedaan, geen woord gezegd waar ze verdriet van kunnen hebben. Nee, mijn schuld kan het niet zijn, want ze zijn zelfs tegen elkaar anders dan anders. Ze doen alsof ze iets hebben uitgehaald, iets dat ze niet durven zeggen. Ze praten anders dan gisteren, ze lachen ook niet, ze zijn onzeker, ze verbergen iets. Ze hebben een of ander geheim dat ze me niet willen vertellen. Een geheim waar ik koste wat kost achter moet komen. Ik weet het al; het moet hetzelfde geheim zijn waarvoor ze altijd de deur voor me dichtdoen, waar in boeken sprake van is en in opera's, wanneer mannen en vrouwen elkaar met uitgespreide armen toezingen, elkaar omhelzen en elkaar wegduwen. Het moet op de een of andere manier hetzelfde zijn als met mijn Franse lerares, die zo slecht met papa kon opschieten en die toen is weggestuurd. Al die dingen hebben met elkaar te maken, ik voel het, ik weet alleen niet hoe. O, kende ik het maar, kende ik het eindelijk maar, dat geheim; kon ik hem maar vastpakken, die sleutel die alle deuren opent; was ik maar geen kind meer voor wie ze alles verstoppen en verzwijgen; hoefde ik me maar niet meer te

laten bedotten en bedriegen. Nu of nooit! Ik wil het hun nu ontfutselen, dat verschrikkelijke geheim.' Er verscheen een frons op zijn voorhoofd, hij zag er bijna oud uit, de spichtige twaalfjarige, zoals hij ernstig voor zich uit toebde zonder zelfs maar een blik te werpen op het landschap dat zich met frisse kleuren om hen heen ontvouwde: de bergen in het zuivere groen van hun naaldbossen, de dalen in de nog tere glans van de late lente. Hij keek alleen maar naar de twee tegenover hem op de achterbank van het rijtuig, alsof hij met zijn doordringende blikken het geheim als met een hengel uit de glinsterende diepten van hun ogen naar boven kon trekken. Niets scherpt het verstand zozeer als een felle argwaan, niets ontplooit alle mogelijkheden van een onrijpe intelligentie beter dan een spoor dat doodloopt. Vaak is het immers slechts één enkele, dunne deur die kinderen scheidt van de wereld die wij de echte noemen, en een toevallige windvlaag doet die openklappen.

Edgar voelde het onbekende, het grote geheim opeens zo tastbaar dichtbij als nooit tevoren, hij voelde het bijna vóór zich, nog gesloten en raadselachtig weliswaar, maar dichtbij, heel dichtbij. Dat wond hem op en verleende hem die plotselinge, plechtige ernst. Want onbewust vermoedde hij dat hij aan de rand van zijn jeugd stond.

De twee tegenover hem voelden een soort onbestemde weerstand, zonder te vermoeden dat die van het kind uitging. Ze voelden zich met drieën in het rijtuig opeengepakt en geremd. Die twee ogen tegenover hen met hun donkere, flakkerende gloed hinderden hen. Ze durfden nauwelijks iets te zeggen, nauwelijks te kijken. Van hun eerdere luchtige, gezellige gebabbel was niets meer over, te zeer verstrikt als ze al waren in de toon van hete vertrouwelijkheden, die gevaarlijke woorden waarin de vleierende ontucht van heimelijke aanrakingen siddert. Hun gesprek stuitte steeds weer op gaten en haperingen. Het stokte, wilde verder, maar struikelde steeds weer over het halsstarrige zwijgen van het kind.

Vooraf zijn moeder vond zijn koppige zwijgen moeilijk te verdragen. Ze keek hem voorzichtig van opzij aan en schrok toen ze plotseling in de manier waarop het kind zijn lippen op

elkaar kneep voor het eerst een gelijkenis zag met haar man wanneer die geprikkeld of geïrriteerd was. De gedachte dat ze, juist nu ze met een avontuurtje verstopperij wilde spelen, aan haar man werd herinnerd, zat haar dwars. Het kind leek haar een geest, een wachter van het geweten, dubbel onverdraaglijk hier in de benauwende ruimte van het rijtuig, tien duim van haar vandaan met zijn duister kijkende ogen en de gespannen afwachting achter zijn bleke voorhoofd. Plotseling keek Edgar op, een seconde lang. Beiden sloegen ze onmiddellijk hun ogen neer; ze voelden dat ze elkaar begluurden, voor het eerst in hun leven. Tot nu toe hadden ze elkaar blindelings vertrouwd, maar nu was er tussen moeder en kind, tussen haar en hem, plotseling iets veranderd. Voor het eerst in hun leven begonnen ze elkaar te observeren, elkaars lot los te maken van dat van de ander, beiden al met een heimelijke haat jegens elkaar, die alleen nog maar te nieuw was om het zichzelf te durven bekennen.

Alle drie haalden ze verlicht adem toen de paarden weer voor het hotel tot stilstand kwamen. Het was een mislukt uitstapje geweest, ze voelden het allemaal en niemand durfde het te zeggen. Edgar sprong er het eerst uit. Zijn moeder verontschuldigde zich dat ze hoofdpijn had en rende naar boven. Ze was moe en wilde alleen zijn. Edgar en de baron bleven achter. De baron betaalde de koetsier, keek op zijn horloge en liep zonder op de jongen te letten naar de lobby. Hij liep hem voorbij met zijn fijne, slanke rug, die ritmische, lichte, wiegende tred die het kind zo betoverde en die hij gisteren al had proberen te imiteren. Hij liep hem voorbij, glad voorbij. Blijkbaar was hij de jongen vergeten en hij liet hem staan naast de koetsier, naast de paarden, alsof hij niet bij hem hoorde.

Er brak iets in Edgar toen hij hem zo voorbij zag lopen, hem die hij ondanks alles nog altijd als een afgod vereerde. Wanhoop brak zich baan uit zijn hart toen hij zo langsliep, zonder hem met zijn mantel aan te raken, zonder een woord tegen hem te zeggen, hoewel hij zich van geen kwaad bewust was. De moeizaam bewaarde zelfbeheersing knapte, de kunstmatig verzwaarde last van de waardigheid gleed van zijn

te smalle schouders, hij werd weer een kind, klein en gedwee zoals gisteren en tevoren. Het sleurde hem tegen zijn wil mee. Met knikkende knieën liep hij de baron achterna, ging toen deze de trap op wilde lopen vóór hem staan en zei gespannen en met moeizaam ingehouden tranen:

'Wat heb ik u gedaan dat u me niet meer ziet staan? Waarom doet u zo tegen me? En mama ook? Waarom wilt u me telkens wegsturen? Loop ik u in de weg of heb ik iets misdaan?'

De baron schrok op. In de stem van de jongen lag een klank die hem verwarde en week stemde. Hij werd overvallen door medelijden met de argeloze knaap. 'Edi, je bent gek! Ik ben alleen maar slecht gemutst vandaag. Je bent een lieve jongen en ik mag je echt graag.' Daarbij schudde hij de jongen aan zijn kuif stevig heen en weer, maar hij hield zijn gezicht half afgewend om niet die grote, vochtige, smekende kinderogen te hoeven zien. De komedie die hij opvoerde begon pijnlijk te worden. Hij schaamde zich eigenlijk al dat hij zo met de liefde van dit kind had gespeeld en die zwakke, van ingehouden snikken bevende stem deed hem pijn. 'Ga nu naar boven, Edi; vanavond kunnen we weer met elkaar overweg, je zult zien,' zei hij sussend.

'Maar u zult het niet goedvinden als mama me meteen weer naar boven stuurt, hè?'

'Nee, nee, Edi, ik zal het niet goedvinden,' glimlachte de baron. 'Ga nu maar naar boven, ik moet me omkleden voor het avondeten.'

Edgar ging, voorlopig gerustgesteld. Maar al gauw begon de hamer in zijn hart zich weer te roeren. Hij was sinds gisteren jaren ouder geworden; een vreemde gast, het wantrouwen, zat nu al vast in zijn kinderlijke borst.

Hij wachtte. Het was immers de proef op de som. Ze zaten samen aan tafel. Het werd negen uur, maar moeder stuurde hem niet naar bed. Hij werd al ongedurig. Waarom liet ze hem juist vandaag zo lang opblijven, hoewel ze anders altijd zo punctueel was? Had de baron zijn wens en hun gesprek uiteindelijk toch aan haar verklapt? Plotseling werd hij overvallen door een vurige spijt dat hij hem vandaag vol

vertrouwen achterna was gelopen. Om tien uur stond zijn moeder plotseling op en nam afscheid van de baron. En merkwaardig, ook die scheen zich niet over dit vroege opbreken te verbazen, probeerde haar ook niet zoals anders tegen te houden. Steeds heftiger sloeg de hamer in de borst van het kind.

Nu was het opletten geblazen. Ook hij deed alsof hij niets vermoedde en liep zonder tegenstribbelen achter zijn moeder aan naar de deur. Daar echter sloeg hij zijn ogen plotseling op. En inderdaad, op datzelfde ogenblik ving hij de glimlachende blik op die ze de baron over zijn hoofd heen toewierp, een blik van verstandhouding, van een of ander geheim. De baron had hem dus verraden. Daarom dus dat vroege afscheid: hij moest vandaag in slaap worden gewiegd, zodat hij hun morgen niet voor de voeten zou lopen.

'Schoft,' mompelde hij.

'Wat zeg je?' vroeg zijn moeder.

'Niets,' zei hij met opeengeklemden tanden.

Ook hij had nu zijn geheim. Het heette haat, grenzeloze haat jegens hen beiden.

Zwijgen

Edgars onrust was nu voorbij. Eindelijk genoot hij van een zuiver, duidelijk gevoel: haat en openlijke vijandschap. Nu hij zeker wist dat hij hun in de weg liep, kreeg het samenzijn voor hem een gruwelijke, gecompliceerde wellust. Hij verlustigde zich in de gedachte hen te storen, hun eindelijk met de hele samengebalde kracht van zijn vijandigheid tegemoet te treden. De baron was de eerste aan wie hij zijn tanden liet zien. Toen deze 's morgens naar beneden kwam en hem in het voorbijgaan met een joviaal 'Hallo, Edi' begroette, gromde Edgar, die zonder op te kijken in zijn fauteuil bleef zitten, slechts een stug 'Morgen' terug. 'Is je moeder al beneden?' Edgar keek in de krant. 'Ik weet het niet.'

De baron schrok. Wat was dat ineens? 'Slecht geslapen, Edi?' Een grapje zou zoals altijd wel helpen. Maar Edgar wierp hem slechts opnieuw een minachtend 'Nee' toe en verdiepte zich weer in de krant. 'Rare jongen,' mompelde de baron in zichzelf. Hij haalde zijn schouders op en liep door. De oorlog was verklaard.

Ook tegen zijn moeder was Edgar koel en beleefd. En onhandige poging om hem naar de tennisbaan te sturen weerde hij kalm af. Zijn glimlach, die niet verder kwam dan tot zijn van verbittering gekrulde lippen, liet zien dat hij zich niet meer voor de gek liet houden. 'Ik ga liever met jullie wandelen, mama,' zei hij quasi-opgewekt en hij keek haar strak aan. Zijn antwoord kwam haar zichtbaar ongelegen. Ze aarzelde en scheen iets te zoeken. 'Wacht hier op me,' besloot ze eindelijk en ze ging ontbijten.

Edgar wachtte. Maar zijn wantrouwen was gewekt. Een onrustig instinct vermoedde nu achter elk woord van die twee

een geheim, vijandelijk plan. Zijn achterdocht verleende hem nu soms een merkwaardige, besluitvaardige helderziendheid. En in plaats van zoals hem was opgedragen in de hal te wachten, gaf Edgar er de voorkeur aan zich op te stellen op straat, waar hij niet alleen de hoofduitgang, maar alle deuren in de gaten kon houden. Iets in hem kreeg lucht van bedrog. Op straat dook hij, zoals hij in zijn Indianenboeken had geleerd, weg achter een houtmijt. Hij lachte alleen maar tevreden toen hij na ongeveer een half uur zijn moeder inderdaad door de zijdeur naar buiten zag komen, met in haar hand een boeket schitterende rozen en gevolgd door de baron, de verrader.

Beiden leken ze bijzonder overmoedig. Haalden ze al opgelucht adem dat ze hem waren ontglipt, alleen met hun geheim? Ze praatten lachend en wilden het bospad inslaan.

Nu was het moment gekomen. Op zijn gemak slenterende Edgar, alsof het toeval hem hierheen had gevoerd, achter de houtmijt uit. Heel, heel kalm liep hij naar hen toe, gunde hun de tijd, volop tijd om zich uitgebreid aan hun verrassing over te geven. De twee waren verbluft en wierpen elkaar een verbaasde blik toe. Langzaam, met gespeelde vanzelfsprekendheid, kwam het kind dichterbij en hij wendde zijn spottende blik niet van hen af. 'Aha, daar ben je, Edi; we hebben je binnen al overal gezocht,' zei zijn moeder eindelijk. 'Ze liegt dat ze zwart ziet,' dacht het kind. Maar zijn lippen bleven strak. Ze hielden het geheim van de haat achter zijn tanden.

Besluiteloos stonden ze met hun drieën bij elkaar. De een beloerde de anderen. 'Dan gaan we maar,' zei de geïrriteerde vrouw gelaten terwijl ze een van de mooie rozen kaalplukte. Opnieuw dat zachte trillen rondom haar neusvleugels, dat bij haar op woede wees. Edgar bleef staan alsof het hem niet aanging, staarde in de verte, wachtte tot ze vertrokken, maakte zich toen gereed om hen te volgen. De baron deed nog een poging. 'Er is vandaag een tennistoernooi; heb je dat al eens gezien?' Edgar keek hem slechts minachtend aan. Hij gaf zelfs geen antwoord meer, tuitte alleen zijn lippen alsof hij

wilde fluiten. Dat was zijn antwoord. Zijn haatte ontblootte zijn blikkerende tanden.

Als een berg rustte nu zijn ongewenste aanwezigheid op de twee. Zo lopen gestraften achter de cipier aan, met heimelijk gebalde vuisten. Het kind deed eigenlijk volstrekt niets en toch werd het van minuut tot minuut onverdraaglijker met zijn loerende blikken, die vochtig waren van ingehouden tranen, zijn geprikkelde norsheid die alle toenaderingspogingen wegsnauwde. 'Loop een eindje vooruit,' zei zijn moeder plotseling woedend, nerveus van zijn voortdurende geloer. 'Loop me niet steeds voor de voeten; ik word er zenuwachtig van.' Edgar gehoorzaamde, maar om de zoveel passen draaide hij zich om, bleef afwachtend staan als ze waren achtergebleven, ze met zijn blik onheilspellend omcirkelend als een zwarte poedel en hen inspinnend in zijn vurige web van haat waarin ze zich onontkoombaar gevangen voelden.

Zijn boze zwijgen beet als een zuur hun goede humeur aan flarden, zijn blik vergalde hun gesprek op hun lippen. De baron riskeerde geen enkel complimenteus woord meer; hij voelde vol boosheid dat deze vrouw hem weer ontglipte, dat haar moeizaam gewekte hartstocht weer bekoelde uit angst voor dat lastige, afschuwelijke kind. Telkens weer probeerden ze een gesprek te beginnen, telkens weer stokte het. Ten slotte sjokten ze alle drie zwijgend over de weg, hoorden nu alleen nog de bomen fluisterend tegen elkaar praten en hun eigen mismoedige stappen. Het kind had hun gesprek gesmoord.

Nu heerste in alle drie een geprikkelde vijandigheid. Vol wellust merkte het verraden kind dat hun woede zich machteloos samenbalde tegen zijn misachte bestaan. Met twinkelend-honende blikken onderzocht hij af en toe het verbeterde gezicht van de baron. Hij zag hoe deze tussen zijn tanden scheldwoorden verbeet en zich moest inhouden om ze niet te spuien, merkte tegelijk met duivels plezier de stijgende woede van zijn moeder en dat ze alle twee slechts verlangden naar een aanleiding om zich op hem te storten, hem weg te

sturen of onschadelijk te maken. Maar hij gaf hun geen kans; zijn haat was in lange uren berekend en gaf zich niet bloot.

'Laten we maar teruggaan,' zei zijn moeder plotseling. Ze voelde dat ze zich niet langer kon inhouden, dat ze iets moest doen, op zijn minst moest schreeuwen onder deze marteling. 'Jammer,' zei Edgar bedaard, 'het is zo mooi.'

Ze merkten alle twee dat het kind hen bespotten, maar ze durfden niets te zeggen; die tiran had in twee dagen té goed geleerd zich te beheersen. Geen spiertrekking op zijn gezicht verraadde zijn bijtende spot. Zonder een woord te zeggen legden ze de lange weg naar huis weer af. Toen ze dan eindelijk samen in hun kamer waren, flakkerde haar opwindung nog even na. Geërgerd smeed ze haar parasol en haar handschoenen weg. Edgar merkte meteen dat haar zenuwen geprikkeld waren en naar ontlading hunkerden, maar hij wilde een uitbarsting en bleef met opzet in de kamer om haar te irriteren. Ze ijsbeerde heen en weer, ging weer zitten, trommelde met haar vingers op tafel, sprong toen weer overeind. 'Wat zie je er haveloos uit, wat loop je er smerig bij! Het is een schande voor de mensen. Schaam je je niet, op jouw leeftijd?' Zonder een woord van protest liep het kind weg en kamde zijn haren. Dat zwijgen, dat onverzettelijke, kille zwijgen met het trillen van spot op de lippen maakte haar razend. 'Ga naar je kamer,' schreeuwde ze hem toe. Ze kon zijn aanwezigheid niet meer verdragen. Edgar glimlachte en ging.

Wat beefden ze nu alle twee voor hem, wat waren ze bang, de baron en zij, voor elk uur van samenzijn, voor de meedogenloos harde greep van zijn ogen! Hoe onbehaaglijker ze zich voelden, hoe meer zijn blik glinsterde van verzadigd welbehagen en hoe uitdagender zijn vrolijkheid werd. Edgar kwelde de weerlozen nu met de hele, bijna nog dierlijke wreedheid van een kind. De baron kon zijn woede nog bedwingen omdat hij bleef hopen dat hij de jongen alsnog op het verkeerde been kon zetten kon draaien en alleen aan zijn doel dacht. Maar zij, zijn moeder, verloor telkens weer haar zelfbeheersing. Voor haar was het een opluchting als ze tegen hem kon schreeuwen. 'Zit niet met je vork te spelen,' viel ze

aan tafel tegen hem uit. 'Je bent een onopgevoede pummel; je verdient het niet dat je bij de volwassenen mag zitten.' Edgar glimlachte alleen maar, glimlachte met zijn hoofd een beetje schuin opzij. Hij wist dat dat geschreeuw wanhoop betekende en voelde zich trots dat ze zich zo in de kaart lieten kijken. Hij had nu een heel kalme blik, als van een arts. Vroeger zou hij misschien boosaardig zijn geweest, om haar te ergeren, maar wie haat, leert veel en snel. Nu zweeg hij, zweeg en zweeg tot ze begon te schreeuwen onder de druk van zijn zwijgen.

Zijn moeder kon het niet langer verdragen. Toen ze opstonden van tafel en Edgar hen weer met die vanzelfsprekende aanhankelijkheid wilde volgen, kwam het plotseling tot een uitbarsting. Ze vergat alle terughoudendheid en gooide de waarheid eruit. Gepijnigd door zijn sluipende aanwezigheid steigerde ze als een door horzels gekweld paard. 'Waarom ren je me altijd als een kind van drie achterna? Ik wil je niet meer in mijn buurt zien. Kinderen horen niet bij de grote mensen. Onthoud dat goed! Houd je toch eens een uurtje met jezelf bezig. Lees wat of doe wat je wilt. Laat me met rust! Je maakt me zenuwachtig met je rondhangen, je afschuwelijke landerigheid.'

Eindelijk had hij het haar ontfutseld, de bekentenis! Edgar glimlachte en de baron en zij leken nu opgelaten. Ze draaide zich om en wilde doorlopen, woedend op zichzelf dat ze haar onbehagen tegenover haar kind had toegegeven. Maar Edgar zei alleen maar koel: 'Papa wil niet dat ik hier alleen rondloop. Papa heeft me laten beloven dat ik niet onvoorzichtig zou zijn en bij je zou blijven.'

Hij benadrukte het woord 'papa' omdat hij indertijd had gemerkt dat dat een zeker verlamdend effect op hen had. Dus ook zijn vader moest op de een of andere manier in dat duistere geheim zijn verstrikt. Papa moest een of andere geheime macht over hen hebben, die hij niet kende, want alleen al het noemen van zijn naam scheen hen bang en onbehaaglijk te maken. Ook ditmaal antwoordden ze niet. Ze legden hun wapens neer. Zijn moeder ging voorop, vergezeld door de baron. Achter hen kwam Edgar, maar niet onderdanig als een bediende, maar hard, streng en onverbiddelijk als een

bewaker. Onzichtbaar rammelde hij met de ketting waaraan zij rukten en die onverbreekelijk was. De haat had zijn kinderlijke kracht gestaald; hij, de onwetende, was sterker dan zij tweeën, wier handen waren gebonden door het geheim.

De leugenaars

Maar de tijd drong. De baron had maar een paar dagen de tijd meer en die wilde hij benutten. Verzet tegen de hardnekkigheid van het kind was nutteloos, voelden ze, en dus grepen ze naar de laatste, de smadelijkste uitweg: de vlucht, om al was het maar één of twee uur te ontsnappen aan zijn tirannie.

'Breng deze brieven naar het postkantoor en laat ze aantekenen,' zei zijn moeder tegen Edgar. Ze stonden in de hal; de baron stond buiten met een koetsier te praten.

Wantrouwig pakte Edgar de twee brieven aan. Hij had gemerkt dat boodschappen voor zijn moeder tot nu toe door iemand van het hotelpersoneel waren gedaan. Smeedden ze eindelijk een of ander plan tegen hem?

Hij aarzelde. 'Waar kan ik je vinden?'

'Hier.'

'Zeker weten?'

'Ja.'

'Denk eraan dat je niet weggaat! Dus je wacht hier in de hal op me tot ik terug ben?' In het besef van zijn overmacht sloeg hij al een bevelende toon aan tegen zijn moeder. Hij was sinds eergisteren sterk veranderd.

Toen vertrok hij met de twee brieven. Bij de deur liep hij de baron tegen het lijf. Hij sprak hem aan, voor het eerst in twee dagen. 'Ik breng alleen maar even deze twee brieven weg. Mama wacht op me tot ik terug ben. Ga alstublieft niet eerder weg.'

De baron wrong zich snel langs hem. 'Ja, ja, we wachten wel.'

Edgar rende naar het postkantoor. Hij moest wachten. Een man vóór hem had honderden vervelende vragen. Eindelijk kon hij zich van zijn taak kwijten en rende hij met het ontvangstbewijs terug. Hij was precies op tijd om te zien dat zijn moeder en de baron in het rijtuig stapten.

Hij verstarde van woede. Bijna had hij zich gebukt om hun een steen na te gooien. Ze waren hem dus tóch ontsnapt, maar met wat voor gemene, smerige leugen! Dat zijn moeder loog, dat wist hij sinds gisteren. Maar dat ze zó schaamteloos kon zijn dat ze een openlijke belofte verbrak, dat ontnam hem zijn laatste vertrouwen. Hij begreep niets meer van het leven sinds hij merkte dat woorden waarachter hij de werkelijkheid had vermoed slechts kleurige zeepbellen waren, die verbleekten en uiteenspatten in niets. Maar wat voor vreselijk geheim moest het zijn dat volwassen mensen zó ver dreef dat ze hem, een kind, belogen en zich als misdadigers uit de voeten maakten. In de boeken die hij had gelezen, moordde en bedroog men om geld, macht of een koninkrijk te winnen. Maar wat was hier de reden; wat wilden die twee; waarom verstopten ze zich voor hem; wat probeerden ze onder honderd leugens te verbergen? Hij pijnigde zijn hersens. Vaag vermoedde hij dat dit geheim de drempel van de jeugd was; dat verovering ervan betekende dat je volwassen was, eindelijk, eindelijk man. O, begreep hij het maar! Maar hij kon niet meer helder denken. De woede over het feit dat ze hem waren ontsnapt, verzengde en vertroebelde zijn heldere blik.

Hij rende het bos in, kon zich nog net in het donker verstoppen, waar niemand hem zag, en toen brak het naar buiten, in een stroom hete tranen. 'Leugenaars, smeerlappen, bedriegers, schoften' – hij moest de woorden luidkeels uitschreeuwen, anders was hij gestikt. De woede, het ongeduld, de ergernis, de nieuwsgierigheid, de hulpeloosheid en het verraad van de afgelopen dagen, in de kinderlijke strijd, in de waan van zijn volwassenheid onderdrukt, verscheurden nu zijn borst en veranderden in tranen. Het waren de laatste tranen van zijn jeugd, de laatste onbedaarlijke huilbui; voor het laatst gaf hij zich als een vrouw over aan de wellust van de

tranen. Hij huilde in dit uur van verbijsterde woede alles uit zich: vertrouwen, liefde, geloof, respect – heel zijn jeugd.

De jongen die even later weer naar het hotel ging, was een ander. Hij was koelbloedig en handelde weloverwogen. Eerst ging hij naar zijn kamer, waste zorgvuldig zijn gezicht en zijn ogen om die twee niet de triomf te gunnen dat ze de sporen van zijn tranen konden zien. Toen bereidde hij de afrekening voor. En wachtte geduldig, volmaakt kalm.

Het was tamelijk druk in de hal toen het rijtuig met de twee voortvluchtigen voor de deur stopte. Enkele heren speelden een partij schaak, anderen lazen hun krant; de dames keuvelden. Tussen hen in had roerloos, enigszins bleek en met sidderende blikken het kind gezeten. Toen nu zijn moeder en de baron door de deur kwamen, een beetje verlegen dat ze hem zo plotseling zagen zitten en ze hun al voorbereide smoesje wilden stamelen, liep hij hun recht en kalm tegemoet en zei uitdagend: 'Meneer de baron, ik wil u iets zeggen.'

De baron kreeg een onbehaaglijk gevoel. Hij had het idee dat hij betrap was. 'Ja, ja, later, straks!'

Maar Edgar verhief zijn stem en zei luid en duidelijk opdat alle omstanders het konden horen: 'Maar ik wil nú met u praten. U hebt zich minderwaardig gedragen. U hebt tegen me gelogen. U wist dat mijn mama op me wachtte en u bent...'

'Edgar!' schreeuwde zijn moeder, die alle blikken op zich gericht zag en ze voer tegen hem uit.

Maar toen het kind merkte dat ze zijn woorden wilde overstemmen, krijste het plotseling schel: 'Ik zeg het nogmaals in aanwezigheid van iedereen. U hebt schandelijk gelogen en dat is gemeen, dat is geniepig.'

De baron was bleek geworden, de gasten keken op, sommigen glimlachten.

De moeder pakte haar van opwinding bevende kind beet. 'Kom onmiddellijk mee naar je kamer of ik geef je waar iedereen bij is een pak slaag,' stamelde ze schor.

Maar Edgar was al weer tot bedaren komen. Hij had spijt dat hij zich zo had laten gaan. Hij was ontevreden over

zichzelf, want eigenlijk had hij de baron koel willen uitdagen, maar zijn woede was sterker geweest dan zijn wil. Kalm, ongehaast, draaide hij zich om naar de trap.

'Neemt u hem zijn brutaliteit niet kwalijk, meneer de baron. U weet hoe nerveus hij is,' stotterde ze nog, in verwarring gebracht door de wat schampere blikken van de mensen die haar rondom aanstaarden. Voor niets ter wereld was ze banger dan voor een schandaal en ze wist dat ze zich nu een houding moest geven. In plaats van meteen op de vlucht te slaan, liep ze eerst naar de portier, vroeg naar brieven en andere onbelangrijke dingen en schreed toen naar boven alsof er niets was gebeurd. Maar achter haar ruiste een zacht kielzog van gefluister en ingehouden lachen.

Onderweg vertraagde ze haar pas. Ze stond altijd hulpeloos tegenover noodsituaties en was eigenlijk bang voor het komende gesprek. Ze kon niet ontkennen dat ze schuldig was, en bovendien was ze bang voor de blik van het kind, die nieuwe, vreemde, zo merkwaardige blik die haar verlamde en onzeker maakte. Uit angst besloot ze het met zachtheid te proberen. Want in een gevecht, dat wist ze, was dit geprikkelde kind nu de sterkste.

Zacht drukte ze de deurklink omlaag. Daar zat de jongen, rustig en koel. De blik die hij haar toewierp was onbevreesd, verraadde zelfs geen nieuwsgierigheid. Hij scheen heel zeker van zichzelf.

'Edgar,' begon ze zo moederlijk als ze kon, 'wat heb je toch? Ik schaam me voor je. Hoe kan iemand zó brutaal zijn, zeker een kind tegenover een volwassene. Je moet meneer de baron onmiddellijk je excuses aanbieden.'

Edgar keek uit het raam. Zijn 'Nee' zei hij als het ware tegen de bomen aan de overkant.

Zijn zelfverzekerdheid begon haar te bevreemden.

'Edgar, wat héb je? Je bent zo anders dan anders. Ik begrijp niets meer van je. Je bent toch altijd zo'n verstandige, aardige jongen geweest, met wie je kon praten. En ineens gedraag je je alsof je van de duivel bent bezeten. Wat heb je tegen de baron? Je vond hem toch zo aardig? Hij is toch altijd lief voor je geweest?'

'Ja, omdat hij jou wilde leren kennen.'

Het werd haar onbehaaglijk te moede. 'Onzin! Wat denk je wel? Hoe kun je zoiets denken?'

Maar toen viel het kind uit.

'Het is een leugenaar, een gemene kerel. Alles wat hij doet, is berekening en gemeenheid. Hij wilde jou leren kennen, daarom deed hij vriendelijk tegen me en beloofde hij me een hond. Ik weet niet wat hij je heeft beloofd en waarom hij aardig tegen je doet, maar ook van jón wil hij iets, mama, dat weet ik zeker. Anders was hij niet zo beleefd en vriendelijk. Hij is slecht. Hij liegt. Kijk hem maar eens aan, hoe gemeen hij altijd kijkt. O, ik haat hem, die geniepige leugenaar, die schoft...'

'Maar Edgar, hoe kún je nou zoiets zeggen?'

Ze was in verwarring gebracht en wist geen antwoord.

Diep in haar roerde zich een gevoel dat haar kind gelijk gaf.

'Ja, het is een schurk, dat praat niemand me uit mijn hoofd. Dat moet je zelf toch ook zien. Waarom is hij anders bang van me? Waarom verstopt hij zich voor me? Omdat hij weet dat ik hem door heb, dat ik hem ken, die schoft!'

'Hoe kun je zoiets zeggen, hoe kun je zoiets zeggen!' Haar verstand was opgedroogd, alleen haar lippen stamelden bloedeloos steeds weer die twee zinnen. Plotseling werd ze doodsbang en ze wist eigenlijk niet of het voor de baron was of voor het kind.

Edgar zag dat zijn woorden indruk maakten en dat verleidde hem ertoe haar tegen zich aan te trekken om een bondgenoot te hebben in de haat, in de vijandschap tegen hem. Teder liep hij naar zijn moeder, sloeg zijn armen om haar heen en zijn stem werd overredend van opwindung.

'Mama,' zei hij, 'je moet toch zelf ook hebben gemerkt dat hij niets goeds wil. Hij heeft je heel anders gemaakt. Jij bent veranderd, niet ik. Hij heeft je tegen me opgezet, alleen maar om je voor zichzelf te hebben. Hij wil je natuurlijk bedriegen. Ik weet niet wat hij je heeft beloofd. Ik weet alleen dat hij zich er niet aan zal houden. Kijk uit voor hem. Wie liegt tegen de een, liegt ook tegen de anderen. Hij is een slechte man die je niet moet vertrouwen.'

Zijn stem, teder en bijna in tranen, klonk als uit haar eigen hart. Sinds gisteren was in haar een gevoel van onbehagen ontwaakt dat haar hetzelfde voorhield, steeds indringender. Maar ze schaamde zich om haar eigen kind gelijk te geven. En redde zich, zoals zovelen, met ruwe woorden uit de verlegenheid van een overweldigend gevoel. Ze rechtte haar rug.

'Kinderen snappen zoiets niet. Je hebt je niet met zulke dingen te bemoeien. Je hebt je maar fatsoenlijk te gedragen. Meer niet.'

Edgars gezicht bevroor weer. 'Zoals je wilt,' zei hij stug, 'ik heb je gewaarschuwd.'

'Dus je wilt niet je excuses aanbieden?'

'Nee.'

Ze stonden onwrikbaar tegenover elkaar. Ze voelde dat haar gezag op het spel stond.

'Dan eet je op je kamer. Alleen. En je komt pas bij ons aan tafel als je je hebt verontschuldigd. Ik zal je manieren leren. Je komt niet van je kamer voordat ik je toestemming geef. Begrepen?'

Edgar glimlachte. Het was alsof dat slinkse glimlachje al met zijn lippen was vergroeid. Innerlijk was hij woedend op zichzelf. Wat stom van hem dat hij zijn hart weer had laten spreken en haar, de leugenaars, nog wilde waarschuwen.

De moeder ruiste zonder hem nog aan te kijken naar buiten. Ze was bang voor die snijdende blikken. Ze voelde zich niet meer op haar gemak tegenover het kind sinds ze voelde dat hij zijn ogen open had en haar precies dát zei wat ze niet wilde weten en niet wilde horen. Het was een verschrikking om die innerlijke stem, haar geweten, afgescheiden van haar zelf, verkleed als kind, als haar eigen kind te zien rondlopen en haar te horen waarschuwen, horen bespotten. Tot nu toe had dit kind buiten haar leven gestaan, een sieraad, een speeltje, iets liefs en vertrouwds, soms een last misschien, maar een die altijd in hetzelfde tempo als haar leven in dezelfde richting stroomde. En vandaag voor het eerst verzette het zich en trotseerde het haar wil. Haar gedachten aan het kind waren nu altijd vermengd met iets van haat.

En toch, nu ze, enigszins vermoeid, de trap weer afdaalde, klonk de kinderstem in haar eigen borst: 'Kijk uit voor hem.' De vermaning liet zich niet het zwijgen opleggen. In het voorbijgaan blonk haar een spiegel tegemoet, vragend keek ze erin, dieper en steeds dieper, tot de lippen daar zich zacht glimlachend openden en zich rondden als voor een gevaarlijk woord. Nog altijd klonk in haar de stem, maar ze haalde haar schouders op alsof ze al die onzichtbare bedenkingen van zich afschudde, wierp de spiegel een felle blik toe, pakte haar rokken bij elkaar en ging naar beneden met het vastberaden gebaar van een gokker die zijn laatste goudstuk rinkelend over de tafel laat rollen.

Sporen in het maanlicht

De kelner die Edgar tijdens diens kamerarrest eten had gebracht, deed de deur dicht. Achter hem knarste het slot. Het kind sprong woedend op; het was natuurlijk in opdracht van zijn moeder dat ze hem opsloten als een wild dier. Dreigend welde het in hem op.

'Wat gebeurt daar beneden terwijl ik hier opgesloten zit? Wat zouden die twee bespreken? Gebeurt daar nu eindelijk dat geheimzinnige, zonder dat ik erbij ben? O, dat geheim, dat ik altijd en overal voel wanneer ik onder volwassenen ben, waarvoor ze 's nachts de deur op slot doen, dat ze wanneer ik onverwachts binnenkom in een zacht gesprek verbergen, dat grote geheim waar ik sinds een paar dagen in de buurt kom, dat onder handbereik ligt en dat ik nog steeds niet kan vatten! Wat heb ik niet allemaal gedaan om het te bevatten! Ik heb eens een keer boeken uit de werkkamer van papa gepikt en ze gelezen en daar stonden allerlei vreemde dingen in, ik snapte ze alleen niet. Het moet op de een of andere manier voorzien zijn van een zegel dat ik eerst moet verwijderen om het geheim te vinden, misschien in mezelf, misschien in de anderen. Ik heb het dienstmeisje gevraagd, gesmeekt, me die passages in die boeken uit te leggen, maar ze lachte me alleen maar uit. Het is verschrikkelijk om kind te zijn, vol nieuwsgierigheid, en desondanks aan niemand iets te mogen vragen, altijd belachelijk te zijn voor die grote mensen, alsof je dom en nutteloos bent. Maar ik zál er achter komen, ik voel dat ik het nu binnenkort te weten kom. Een deel ervan heb ik al in handen en ik geef het niet op voordat ik het helemaal bezit!'

Hij luisterde of er iemand kwam. Een zachte bries streek buiten door de bomen en brak de roerloze spiegel van het maanlicht tussen de stammen in honderd onbestendige splinters.

'Het kan niets goeds zijn wat die twee van plan zijn, anders hadden ze niet van die erbarmelijke leugens geprobeerd om me weg te krijgen. Nu lachen ze me natuurlijk uit, de vervloekten, omdat ze me eindelijk kwijt zijn, maar wie het laatst lacht, lacht het best. Wat stom van me om me hier te laten opsluiten, hun een seconde vrijheid te geven in plaats van aan hen te kleven en al hun bewegingen in de gaten te houden. Ik weet dat grote mensen altijd onvoorzichtig zijn en ook zij zullen zich verraden. Ze denken altijd van ons dat we nog heel klein zijn en 's avonds altijd slapen; ze vergeten dat je ook kunt doen alsof je slaapt en toch kunt luisteren, dat je je dom kunt houden en toch heel slim kunt zijn. Laatst, toen mijn tante een kind kreeg, wisten ze dat al lang van tevoren en ze deden tegenover mij alleen maar alsof ze verbaasd waren. Maar ik wist het ook, want ik had ze horen praten, weken tevoren, op een avond, toen ze dachten dat ik sliep. En zo zal ik ze ook deze keer verrassen, de gemeneriken. O, kon ik maar door de deur spieden, ze nu stiekem in de gaten houden terwijl ze zich veilig wanen. Misschien moet ik nu bellen, dan komt het meisje, doet de deur open en vraagt wat ik wil. Of ik kan bonzen, ik kan serviesgoed kapotslaan, dan zouden ze ook opendoen. En op dat moment zou ik naar buiten kunnen glijpen om ze te beloeren. Maar nee, dat doe ik niet. Niemand mag zien hoe gemeen ze me behandelen. Daar ben ik te trots voor. Morgen zet ik het ze betaald.'

Beneden lachte een vrouw. Edgar schrok; dat kon zijn moeder zijn. Die had immers reden om te lachen, hem te bespotten, de kleine, hulpeloze jongen achter wiens rug je de sleutel omdraaide als hij lastig was, die je als een hoopje natte kleren in de hoek gooide. Voorzichtig boog hij zich uit het raam. Nee, zij was het niet; het waren onbekende, uitgelaten meisjes die een jongen plaagden.

Op dat ogenblik merkte hij hoe laag zijn raam eigenlijk boven de grond zat. En zodra hij dat merkte, dacht hij: Naar

buiten springen, nu, terwijl ze zich volkomen veilig wanen, ze afluisteren. Hij beefde van blijdschap over zijn besluit. Het was alsof hij daarmee het grote, fonkelende geheim van de jeugd in handen hield. 'Naar buiten, naar buiten,' sidderde het in hem. Er was geen enkel gevaar. Er kwamen geen mensen langs en hij sprong al. Er klonk een zacht geluid van knarsend grind, dat niemand hoorde.

Besluipen en beloeren waren de afgelopen twee dagen zijn lust en zijn leven geworden. En lust voelde hij, vermengd met een lichte huivering van angst, toen hij steeds om het hotel sloop, zorgvuldig het fel naar buiten stralende schijnsel van de lampen vermijgend. Om te beginnen keek hij, zijn wang voorzichtig tegen de ruit drukkend, in de eetzaal. Haar vaste plaats was leeg. Toen spiedde hij verder, van raam tot raam. In het hotel zelf waagde hij zich niet, bang dat hij hen in de gang onverhoeds tegen het lijf zou lopen. Ze waren nergens te vinden. Hij wilde het al opgeven, toen hij twee schaduwen uit de deuropening zag vallen en – hij deinsde terug en dook weg in het donker – zijn moeder met haar inmiddels onvermijdelijke begeleider naar buiten kwamen. Hij was dus precies op tijd. Wat zeiden ze? Hij kon hen niet verstaan. Ze praatten zacht en de wind rumoerde te onrustig in de bomen. Nu echter klonk er duidelijk gelach; de stem van zijn moeder. Het was een lach die hij niet van haar kende, een vreemd scherp, als het ware gekunsteld, geprikkeld lachen, dat hem vreemd aandeed en waarvan hij schrok. Ze lachte. Het kon dus niet iets gevaarlijks zijn, niet iets groots en overweldigends, wat ze voor hem verborgen. Edgar was een beetje teleurgesteld.

Maar waarom verlieten ze het hotel? Waar gingen ze naar toe, zo alleen in de nacht? Hoog in de lucht moesten op reusachtige vleugels windvlagen voorbijscheren, want de hemel, zojuist nog wolkeloos en maanverlicht, werd donker. Door onzichtbare handen geworpen zwarte lappen wikkelden zich enkele keren om de maan en het donker werd zó ondoordringbaar, dat je de weg nauwelijks kon zien, om even later weer helder te glanzen toen de maan zichzelf bevrijdde. Zilver stroomde koel over het landschap. Mysterieus was het, dit spel tussen licht en schaduw, en opwindend als het spel

van een vrouw met ontblotingen en verhullingen. Nu ontkleedde het landschap weer haar blanke lichaam; Edgar zag aan de overkant van de weg de dwalende silhouetten, of beter gezegd het ene, want ze liepen zo dicht tegen elkaar aan dat het was alsof een innerlijke angst hen naar elkaar dreef. Maar waar gingen ze naar toe? De dennen kreunden, er heerste een onheilspellende bedrijvigheid in het bos, alsof er een woeste jacht in woedde. 'Ik volg ze,' dacht Edgar, 'ze horen me toch niet lopen, met dat lawaai van wind en bomen.' En terwijl ze daar beneden over de brede, helder verlichte weg liepen, sprong hij boven in het bos onhoorbaar van de ene boom naar de andere, van de ene schaduw naar de andere. Hij volgde hen hardnekkig en onverbiddelijk, zegende de wind die zijn stappen onhoorbaar maakte en vervloekte hem omdat hij de woorden van daarginds voortdurend verwaaide. Hij wist zeker dat hij, als hij hun gesprek slechts één keer had kunnen verstaan, het geheim had kunnen doorgronden.

De twee daar beneden liepen nietsvermoedend verder. Ze voelden zich zalig alleen in deze weidse, verwarde nacht en gingen op in hun stijgende opwinding. Geen voorgevoel waarschuwde hen dat boven in het wijdvertakte donker al hun schreden werden gevolgd en twee ogen hen met al de kracht van haat en nieuwsgierigheid omklauwd hielden. Plotseling bleven ze staan. Ook Edgar hield onmiddellijk zijn pas in en drukte zich tegen een boom. Hij werd overvallen door een wilde angst. Als ze nu eens omdraiden en vóór hem in het hotel aankwamen, als hij zich niet in zijn kamer in veiligheid kon stellen en zijn moeder die leeg aantrof? Dan was alles verloren; dan wisten ze dat hij hen stiekem observeerde en kon hij niet meer hopen hun het geheim te ontfutselen. Maar de twee aarzelden, blijkbaar vanwege een meningsverschil. Gelukkig was er het licht van de maan, zodat hij alles duidelijk kon zien. De baron wees naar een donkere, smalle zijweg, die omlaag leidde naar het dal, waar het maanlicht niet zoals hier op de weg een brede, volle stroom vormde, maar slechts met druppels en zeldzame stralen door het struikgewas sijpelde. 'Waarom wil hij daar naar beneden?' flitste het door Edgar heen. Zijn moeder scheen 'Nee' te zeggen, maar hij, de ander,

praatte op haar in. Edgar zag aan zijn manier van gebaren hoe indringend hij praatte. Het kind werd overvallen door angst. Wat moest die man van zijn moeder? Waarom probeerde die schoft haar het donker in te slepen? Uit zijn boeken, die voor hem de wereld waren, doken plotseling levendige herinneringen op aan moord en ontvoering, aan sinistere misdaden. Natuurlijk, hij wilde haar vermoorden en daarom had hij hem weggewerkt en haar hier eenzaam naar toe gelokt. Moest hij om hulp roepen? Moordenaar! De kreet zat al hoog in zijn keel, maar zijn lippen waren droog en brachten geen geluid voort. Zijn zenuwen verstrakten van opwinding, hij kon zich nauwelijks overeind houden, geschrokken van angst tastte hij naar een houvast – daar brak een tak onder zijn handen.

De twee draaiden zich geschrokken om en staarden in het donker. Edgar leunde doodstil tegen de boom, met zijn armen strak tegen zich aan en zijn kleine lijf diep weggedoken in de schaduw. Maar toch, ze leken geschrokken. 'Laten we omdraaien,' hoorde hij zijn moeder zeggen. Het klonk bang. De baron, zelf blijkbaar ook onrustig, stemde toe. Langzaam en dicht tegen elkaar aan liepen de twee terug. Hun innerlijke bevangenheid was Edgars geluk. Op handen en voeten kroop hij, zijn handen tot bloedens toe schrammend, door het onderhout tot de bocht in het bos en van daaruit rende hij met al zijn snelheid, zodat zijn adem stokte, naar het hotel en daar aangekomen met enkele sprongen naar boven. De sleutel waarmee ze hem hadden opgesloten zat gelukkig aan de buitenkant; hij draaide hem om, stormde de kamer en liet zich op het bed vallen. Hij moest een paar minuten rusten, want zijn hart klopte onstuimig in zijn borst als een klepel tegen wand van de galmende klok.

Toen waagde hij zich overeind, ging naast het raam staan en wachtte tot ze kwamen. Het duurde lang. Ze moesten heel, héél langzaam gelopen hebben. Voorzichtig gluurde hij door het verduisterde raam. Daar kwamen ze langzaam dichterbij, met het maanlicht op hun kleren. Spookachtig zagen ze eruit, in dat groene licht, en hij werd opnieuw overvallen door de zoete huivering of het echt een moordenaar was en wat voor

afgrijselijke gebeurtenis hij door zijn tegenwoordigheid had voorkomen. Duidelijk zag hij de krijtwitte gezichten. Op dat van zijn moeder lag een verrukte uitdrukking die hij niet van haar kende; het zijne daarentegen leek hard en boos. Natuurlijk omdat zijn plan was mislukt.

Ze waren al heel dichtbij. Pas vlak bij het hotel maakten hun gestalten zich van elkaar los. Zouden ze omhoogkijken? Nee, ze keken geen van beiden naar boven. 'Ze zijn me vergeten,' dacht de jongen met wilde, verbeterde woede, met een heimelijke triomf, 'maar ik hén niet. Jullie denken zeker dat ik slaap of niet besta, maar jullie zullen merken dat jullie je vergissen. Al jullie stappen houd ik in de gaten, tot ik die schoft het geheim heb ontrukkt, het gruwelijke geheim waardoor ik niet kan slapen. Ik verbreek jullie bondgenootschap wel. Ik slaap niet.'

Langzaam liepen de twee naar de deur. En toen ze achter elkaar naar binnen gingen, omarmden hun silhouetten elkaar weer een seconde lang en als één enkele zwarte streep verdween hun schaduw in de verlichte deuropening. Toen lag het voorplein weer blank in het maanlicht voor het gebouw, als een witte weide van sneeuw.

De overval

Hijgend keerde Edgar zich af van het raam. Hij beefde van afschuw. Nooit eerder was hij zó dicht bij iets zó geheimzinnigs geweest. De wereld van de opwinding, van de spannende avonturen, de wereld van moord en bedrog uit zijn boeken, was in zijn gedachten altijd daar geweest waar ook de sprookjes waren, vlak voorbij de dromen, in het onwerkelijke en onbereikbare. Maar nu was het alsof hij die gruwelijke wereld plotseling had betreden en zijn hele wezen sidderde koortsachtig bij deze onverhoopte ontmoeting. Wie was die man, die geheimzinnige man die plotseling in hun rustige leven was verschenen? Was hij inderdaad een moordenaar, dat hij altijd afgelegene plekken zocht en zijn moeder wilde meeslepen naar waar het donker was? Er leken afschuwelijke dingen op til. Hij wist niet wat hij moest doen. Morgen, dat wist hij zeker, zou hij zijn vader schrijven of telegraferen. Maar kon hij nú niets doen, vanavond nog? Zijn moeder was immers nog niet in haar kamer, ze was nog altijd bij die gehate, vreemde man.

Tussen de binnendeur en de gemakkelijk beweegbare, behangen buitendeur was een kleine tussenruimte, niet groter dan de binnenkant van een kleerkast. Daar, in die handbreedte duisternis, perste hij zich naar binnen om naar haar passen op de gang de luisteren. Want niet één ogenblik, zo had hij besloten, zou hij haar alleen laten. De gang was nu, rond middernacht, verlaten, slechts vaag verlicht door één enkele vlam.

Eindelijk – de minuten leken zich eindeloos aaneen te rijgen – hoorde hij voorzichtige stappen naar boven komen. Hij luisterde ingespannen. Het waren geen snelle, onbezorgde

stappen, zoals van iemand die regelrecht naar zijn kamer wil, maar slepende, aarzelende, zeer vertraagde passen, alsof ze een eindeloos zware, steile weg beklommen. Daar tussenin steeds weer gefluister en stilstaan. Edgar beefde van opwinding. Waren ze samen; was hij nog altijd bij haar? Het fluisteren was te ver weg. Maar de stappen kwamen, zij het nog altijd aarzelend, dichterbij. En nu hoorde hij opeens de gehate stem van de baron zacht en hees iets zeggen wat hij niet verstond en meteen daarna zijn moeder, haastig afwerend: 'Nee, vandaag niet! Nee.'

Edgar beefde; ze kwamen dichterbij en hij móest wel alles horen. Elke stap naar hem toe, hoe zacht ook, deed pijn in zijn borst. En die stem, wat leek die hem lelijk, die begerig vleiende, weezinwekkende stem van de gehate man! 'Wees niet zo wreed. U bent zo mooi vanavond.' En de ander weer: 'Nee, ik mag niet, ik kan niet, laat me los.'

Er klinkt zoveel angst in de stem van zijn moeder, dat het kind schrikt. Wat moet hij nog van haar? Waarom is ze bang? Ze zijn steeds dichterbij gekomen en moeten nu vlak voor zijn deur staan. Vlak erachter staat hij, bevend en onzichtbaar, een handbreedte van hen vandaan, slechts beschermd door het dunne behang. Hij hoort hen nu ademen.

'Kom, Mathilde, kom!' Opnieuw hoort hij zijn moeder kreunen, zwakker nu, in afbrokkelend verzet.

Maar wat is dat nu? Ze zijn doorgelopen in het donker. Zijn moeder is niet naar haar kamer gegaan, maar is verdergelopen! Waar sleurt hij haar mee naar toe? Waarom zegt ze niets meer? Heeft hij een prop in haar mond gestopt, knijpt hij haar de keel dicht? Deze gedachte maakt hem wild. Met bevende hand duwt hij de deur op een kier. Nu ziet hij in de donkere gang de twee staan. De baron heeft zijn arm om de heupen van zijn moeder geslagen en trekt haar, hoewel ze al schijnt toe te geven, zacht mee. Nu blijft hij voor zijn kamer staan. 'Hij wil haar meenemen,' schrikt het kind, 'nu zal hij dat verschrikkelijke doen.'

Een wilde ruk, hij gooit de deur open en stormt naar buiten, de twee achterna. Zijn moeder slaakt een kreet wanneer er uit het donker plotseling iets op hen af stormt, schijnt flauw te zijn

gevallen en door de baron met moeite overeind te worden gehouden. Deze echter voelt op hetzelfde moment een kleine, zwakke vuist in zijn gezicht, die zijn lippen hard tegen zijn tanden slaat, iets dat katachtig in zijn lichaam klauwt. Hij laat de verschrikte vrouw los, die ijlings vlucht, en slaat blindelings, nog voordat hij weet tegen wie hij vecht, met zijn vuist terug.

Het kind weet dat hij de zwakste is, maar hij geeft het niet op. Eindelijk, eindelijk is het ogenblik aangebroken, het lang verbeide moment op alle verraden liefde, alle opgekropte haat hartstochtelijk te ontladen. Hij trommelt er met zijn kleine vuisten blindelings op los, zijn lippen op elkaar klemmend in een koortsachtige, zinloze opwinding. Ook de baron heeft hem nu herkend, ook hij zit vol haat tegen die stiekeme spion die de afgelopen dagen heeft vergald en het spel heeft bedorven; hij slaat in het wilde weg terug waar hij maar raken kan. Edgar kreunt, maar hij laat niet los en roept niet om hulp. Een minuut lang worstelen ze stom en verbeten in de middernachtelijke gang. Langzaam wordt de baron zich bewust van het bespottelijke van zijn gevecht met een halfwas knaap; hij pakt hem stevig beet om hem weg te slingeren. Maar het kind, dat voelt dat zijn spieren hem in de steek laten en dat weet dat hij de volgende seconde de overwonnene, de afgeranselde zal zijn, bijt in wilde woede naar die sterke, vaste hand die hem in zijn nekvel wil pakken. Onwillekeurig slaakt de gebeten man een gesmoorde kreet en laat los – een seconde waarvan het kind gebruik maakt om zijn kamer in te vluchten en de knip op de deur te doen.

Een minuut slechts heeft het middernachtelijke gevecht geduurd. Niemand links en rechts heeft het gehoord. Alles is stil, alles schijnt in slaap gedompeld. De baron veegt zijn bloedende hand af met zijn zakdoek, tuurt onrustig in het donker. Niemand heeft hen gehoord. Alleen boven schemert – spottend, lijkt hem – een laatste flakkerend licht.

Onweer

"Was het een droom; een nare, gevaarlijke droom?" vroeg Edgar zich de volgende morgen af toen hij met verwarde haren wakker werd uit een beangstigende wildernis. Zijn hoofd deed pijn van een dof dreunen, zijn armen en benen van een verstart, houterig gevoel en toen hij om zich heen keek, merkte hij tot zijn schrik dat hij zijn kleren nog aan had. Hij sprong op, wankelde naar de spiegel en deinsde terug voor zijn eigen bleke, verwrongen gezicht, waarvan het voorhoofd een gezwollen, roodachtige striem vertoonde. Moeizaam verzamelde hij zijn gedachten en herinnerde zich nu vol angst alles: het nachtelijke gevecht buiten op de gang, zijn stormachtige terugtocht in zijn kamer en dat hij zich toen, bevend van koorts, had aangekleed en zich klaar om te vluchten op bed had laten vallen. Daar moet hij in slaap zijn gevallen, een doffe, onrustige slaap, in de dromen waarvan alles nog een keer was teruggekomen, alleen anders en nog erger, met een vochtige geur van vers, stromend bloed.

Beneden gingen stappen knersend over het grind, stemmen fladderden op als onzichtbare vogels en de zon drong diep door in de kamer. Het moest al laat in de morgen zijn, maar de klok die hij geschrokken raadpleegde stond op middernacht; die had hij gisteren in zijn opwindung vergeten op te trekken. En die onzekerheid, het gevoel ergens los in de tijd te hangen, verontrustte hem, wat nog werd versterkt door zijn onwetendheid over wat er precies was gebeurd. Hij vermande zich snel en ging, met onrust en een vaag schuldgevoel in zijn hart, naar beneden.

In de ontbijtzaal zat zijn moeder alleen aan haar gebruikelijke tafel. Edgar haalde verlicht adem dat zijn vijand

er niet was, dat hij diens gehate gezicht dat hij gisteren in woede nog met zijn vuist had bewerkt niet hoefde te zien. En toch, toen hij naar de tafel liep, voelde hij zich onzeker.

'Goedemorgen,' begroette hij.

Zijn moeder antwoordde niet. Ze keek zelfs niet op, maar staarde met vreemd starre pupillen naar het landschap in de verte. Ze was heel bleek, had kringen om haar ogen en rond haar neusvleugels zag hij het nerveuze trillen dat zo verraderlijk was voor haar opwindung. Edgar beet op zijn lippen. Haar zwijgen verwarde hem. Hij wist niet precies of hij de baron gisteren ernstig had verwond en of zij van het nachtelijke treffen kon weten. En die onzekerheid kwelde hem. Maar haar gezicht bleef zo strak, dat hij niets eens probeerde naar haar op te kijken, bang dat de nu neergeslagen ogen plotseling achter de geloken oogleden te voorschijn zouden springen om hem te pakken. Hij werd heel stil, durfde geen kikk te geven; heel voorzichtig tilde hij zijn kopje op en zette het weer terug, intussen verstolen kijkend naar de vingers van zijn moeder, die zenuwachtig met de lepel speelden en waarvan de kromming een geheime woede leken te verraden. Een kwartier lang zat hij zo in afwachting van iets dat niet kwam. Geen enkel woord verloor hem. En toen zijn moeder, nog steeds zonder zijn aanwezigheid te hebben bemerkt, opstond, wist hij niet wat hij moest doen: alleen aan tafel blijven zitten of achter haar aan gaan. Ten slotte stond hij toch maar op, liep deemoedig achter haar aan, hoewel ze hem opzettelijk over het hoofd zag, en hij voelde voortdurend hoe bespottelijk het was dat hij haar achterna liep. Steeds kleiner maakte hij zijn passen om steeds verder achter haar te blijven terwijl ze zonder op hem te letten naar haar kamer ging. Toen Edgar eindelijk aankwam, stond hij voor een onverbiddelijk gesloten deur.

Wat was er gebeurd? Hij snapte er niets meer van. De zelfverzekerdheid van gisteren had hem verlaten. Had hij gisteren uiteindelijk ongelijk gehad met zijn overval? En bereidden ze een bestraffing of een nieuwe vernedering voor? Er stond iets te gebeuren, dat voelde hij; er stond heel binnenkort iets verschrikkelijks te gebeuren. Tussen hen in

hing de zwoelte van een naderend onweer, de elektrische spanning van twee geladen polen die met een flits tot ontlading zou komen. En deze last van zijn voorgevoel sleepte hij vier eenzame uren met zich mee, van kamer naar kamer, tot zijn smalle kindernek brak onder het onzichtbare gewicht en hij 's middags heel onderdanig aan tafel verscheen.

'Goedendag,' zei hij opnieuw. Hij moest dat zwijgen, die verschrikkelijke, dreigende stilte die als een zwarte wolk boven hem hing, verbreken.

Opnieuw antwoordde de moeder niet, opnieuw keek ze langs hem heen. En met hernieuwde schrik voelde Edgar zich nu gesteld tegenover een weloverwogen, samengebalde woede zoals hij tot dusver in zijn leven nooit had gekend. Tot nu toe waren hun ruzietjes meer woedeuitbarstingen van de zenuwen dan van gevoel geweest, snel vervluchtigend in een verzoenende glimlach. Ditmaal echter had hij, dat voelde hij, een wild gevoel uit de diepste diepte van haar wezen opgewoeld en hij schrok van die onbezonnen opgeroepen kracht. Hij kon nauwelijks iets eten. In zijn keel welde iets droogs op dat hem dreigde te verstikken. Zijn moeder scheen van dit alles niets te merken. Pas toen ze opstond, draaide zich ze als het ware in het voorbijgaan om en zei:

'Kom mee naar boven, Edgar; ik moet met je praten.'

Het klonk niet dreigend, maar toch zo ijzig koud dat Edgar de woorden voelde huiveren, alsof ze plotseling een ijzeren ketting om zijn hals hadden gelegd. Zijn trots was gebroken. Zwijgend, als een geslagen hond, volgde hij haar naar haar kamer boven.

Ze rekte zijn kwelling door enkele minuten lang te zwijgen, minuten waarin hij de klok hoorde slaan, buiten een kind hoorde lachen en in zichzelf zijn hart dat tegen zijn borst hamerde. Maar ook zij moest zich onzeker voelen, want ze keek hem niet aan terwijl ze tegen hem praatte, maar keerde hem haar rug toe.

'Ik wil het niet meer over je gedrag van gisteren hebben. Het was ongehoord en ik schaam me als ik eraan denk. De gevolgen heb je aan jezelf te danken. Ik zeg je alleen dit: het is de laatste keer dat je alleen onder volwassenen mag zijn. Ik

heb je vader zojuist geschreven dat je een huisonderwijzer moet hebben of naar kostschool moet worden gestuurd om manieren te leren. Ik wil me niet langer aan je ergeren.'

Edgar stond er met gebogen hoofd bij. Hij voelde dat het slechts een inleiding, een dreiging was en wachtte verontrust op het eigenlijke.

'Je gaat de baron nu meteen je excuses aanbieden.' Edgar maakte een beweging, maar ze liet zich niet in de rede vallen.

'De baron is vanmorgen vertrokken en je schrijft hem een brief die ik je zal dicteren.'

Edgar bewoog weer, maar zijn moeder was vastbesloten.

'Geen tegenspraak. Daar is papier en inkt; ga zitten.'

Edgar keek op. Haar ogen stonden hard door een onherroepelijk besluit. Zo had hij zijn moeder nog nooit gezien, zo hard en gelaten. Hij werd overvallen door angst. Hij ging zitten, pakte de pen, maar boog zijn hoofd diep over de tafel.

'Bovenaan de datum. Heb je dat? Een regel openlaten en dan de aanhef. Zo! Zeer geëerde meneer de baron.

Uitroepteken. Opnieuw een regel openlaten. Tot mijn grote spijt hoor ik zojuist – heb je dat? – hoor ik zojuist dat u de Semmering al hebt verlaten – Semmering met dubbel m – en daarom moet ik schriftelijk doen wat ik persoonlijk had willen doen, namelijk – een beetje vlugger; het hoeft niet in schoonschrift! – u mijn excuses aanbieden voor mijn gedrag van gisteren. Zoals mijn moeder u wel zal hebben verteld, ben ik nog herstellende van een ernstige ziekte en erg prikkelbaar. Ik zie dan vaak dingen die overdreven zijn en waar ik even later spijt van heb...'

De over de tafel gebogen rug kwam recht. Edgar draaide zich om; zijn trots was weer ontwaakt.

'Dat schrijf ik niet; dat is niet waar!'

'Edgar!'

Ze dreigde met haar stem.

'Het is niet waar. Ik heb niets gedaan waar ik spijt van moet hebben. Ik heb niets slechts gedaan waarvoor ik me moet verontschuldigen. Ik ben je alleen maar te hulp gekomen toen je me riep.'

Het bloed verdween uit haar lippen, haar neusvleugels spanden zich.

'Ik zou om hulp hebben geroepen? Je bent gek!'

Edgar werd boos. Met een ruk sprong hij op.

'Ja, je hebt om hulp geroepen, buiten op de gang, gisteravond, toen hij je vastpakte. «Laat me los, laat me los, » riep je, zo hard dat ik het in mijn kamer hoorde.'

'Je liegt; ik ben helemaal niet met de baron op de gang geweest. Hij is alleen maar tot de trap met me meegelopen...'

Edgars hart sloeg een slag over bij die brutale leugen. Zijn stem liet hem in de steek en hij staarde haar met glazige ogen aan.

'Je... bent niet... op de gang geweest? En hij... hij heeft je niet beetgepakt? Niet met geweld vastgehouden?'

Ze lachte. Een ijzig-kil, droog lachje.

'Je hebt gedroomd.'

Dat was te veel voor het kind. Hij wist al dat grote mensen logen, dat ze kleine, slimme smoesjes verzonnen, leugentjes die door kleine mazen glipten en listige dubbelzinnigheden. Maar dit brutale, koelbloedige liegen, oog in oog, maakte hem razend.

'En die striemen hier heb ik zeker ook gedroomd?'

'Wie weet met wie je slaags bent geraakt. Maar ik hoef geen discussie met je te voeren; je hebt maar te gehoorzamen en daarmee uit. Ga zitten en schrijf!'

Ze was lijkkleek en probeerde met haar laatste krachten haar zelfbeheersing te bewaren.

Maar in Edgar doofde iets, een of andere laatste vlam van vertrouwen. Het wilde er bij hem niet in dat je de waarheid domweg als een brandende lucifer met je voet kon uitstampen. IJzig trok alles in hem samen, alles wat hij zei werd scherp, boosaardig, onbeheerst.

'Zo, dat heb ik gedroomd? Dat in de gang en die striemen hier? En dat jullie gisteren zijn gaan wandelen in de maneschijn en dat hij je van de weg wilde leiden, dat misschien ook? Je denkt toch zeker niet dat ik me als een kind in mijn kamer laat opsluiten? Nee, ik ben niet zo stom als jullie denken. Ik weet wat ik weet.'

Brutaal staarde hij haar aan en de aanblik van het gezicht van haar eigen kind, vlak vóór haar en verwrongen van haat, brak haar kracht. Tomeloos brak haar woede zich baan.

'Schiet op, je schrijft meteen of anders...'

'Of anders wat...?' Zijn stem was nu uitdagend brutaal.

'Of ik geef je een pak voor je broek als een klein kind.'

Edgar zette spottend een stap dichterbij en lachte slechts.

Daar trof haar hand hem al in zijn gezicht. Edgar slaakte een kreet. En als een drenkeling die met beide handen om zich heen slaat, met slechts een dof bruisen in zijn oren en een rood waas voor zijn ogen, sloeg hij met zijn vuisten blindelings terug. Hij voelde dat hij iets zachts raakte, daarna haar gezicht, hoorde een kreet...

Die kreet bracht hem tot bezinning. Ineens zag hij zichzelf en werd hij zich bewust van het monsterlijke dat hij deed: hij sloeg zijn moeder. Hij werd overvallen door angst, schaamte en ontzetting, door de onstuitbare behoefte nu weg te zijn, in de grond te zakken, weg te zijn, weg, alleen maar onder die blikken vandaan. Hij rende naar de deur en de trap af, door het hotel heen naar de straat, weg, alleen maar weg, alsof hij door een razende meute op de hielen werd gezeten.

Eerste inzicht

Verderop langs de weg bleef hij eindelijk staan. Hij moest zich vasthouden aan een boom, zo trilden zijn ledematen van angst en opwinding, zo reutelend kwam zijn adem uit zijn overbelaste borst. Het afgrijzen over zijn eigen daad was hem achterna gerend en pakte hem nu bij de keel, schudde hem heen en weer alsof hij koorts had. Wat moest hij nu doen? Waarheen kon hij vluchten? Want hier al, midden in het nabije bos, een kwartier van het hotel waar hij logeerde, werd hij overvallen door een gevoel van verlatenheid. Alles leek anders, vijandiger, tergender, sinds hij alleen en zonder hulp was. De bomen, die gisteren nog vriendelijk om hem heen hadden geruist, balden zich plotseling duister samen als een dreiging. Hoeveel vreemder en onbekender moest al wat hij nog vóór zich had dan wel niet zijn? Deze eenzaamheid tegenover de grote, onbekende wereld maakte het kind duizelig. Nee, hij kon het nog niet verdragen, nog niet alléén verdragen. Maar naar wie kon hij vluchten? Van zijn vader was hij bang, die was licht prikkelbaar, ontoegankelijk en zou hem onmiddellijk terugsturen. Maar hij wilde niet terug, hij ging nog liever de gevaarlijke vreemdheid van het onbekende binnen. Het was alsof hij het gezicht van zijn moeder nooit meer zou kunnen zien zonder eraan te denken dat hij het met zijn vuist had geslagen.

Ineens schoot hem zijn grootmoeder te binnen, die oude, lieve, vriendelijke vrouw die hem van kinds af had vertroeteld, hem altijd had beschermd als hem thuis straf of onrecht dreigde. Bij haar in Baden zou hij zich verstoppen tot de ergste woede voorbij was; daar zou hij zijn ouders een brief schrijven om zich te verontschuldigen. Hij was het afgelopen kwartier al

zo vernederd, enkel en alleen bij de gedachte dat hij met zijn onervaren handen alleen op de wereld stond, dat hij zijn trots verwenste, die domme trots die een vreemde met een leugen tegen hem had opgezet. Hij wilde niets anders zijn dan het kind van weleer: gehoorzaam, geduldig, zonder de aanmatiging waarvan hij de belachelijke overdrevenheid nu voelde.

Maar hoe moest hij in Baden komen? Hoe uren ver door het land trekken? Haastig trok hij zijn kleine leren portemonnee die hij altijd bij zich had. God zij dank, daar blonk het nog, het nieuwe goudstuk van twintig kronen dat hij voor zijn verjaardag had gekregen. Hij had er nooit toe kunnen komen het uit te geven, maar bijna elke dag gecontroleerd of het er nog was, zich in de aanblik ervan verlustigd, zich rijk gevoeld en de munt altijd weer vol dankbare tederheid met zijn zakdoek gepoetst tot ze blonk als een zon. Maar – de plotseling gedachte deed hem schrikken – zou het genoeg zijn? Hij had al zo vaak met de trein gereisd zonder er zelfs maar aan te denken dat je daarvoor moest betalen, laat staan hoeveel het zou kosten: één kroon of honderd. Voor het eerst merkte hij dat er dingen waren in het leven waar hij nooit aan had gedacht; dat de vele dingen die hem omringden, die hij in zijn vingers had gehad en waarmee hij had gespeeld, op de een of andere manier een eigen waarde hadden, een bijzonder belang. Hij, die zich een uur geleden nog alwetend had gewaand, was, zo voelde hij, achteloos voorbijgegaan aan duizenden geheimen en vragen en hij schaamde zich dat zijn schamele wijsheid al struikelde over de eerste trede in het leven. Steeds moedelozer werd hij, steeds kleiner werden zijn onzekere passen tot aan het station. Hoe vaak had hij niet van deze vlucht gedroomd, eraan gedacht het leven binnen te stormen, keizer te worden, of koning, soldaat of dichter, en nu keek hij aarzelend naar het kleine, fel verlichte gebouw en het enige waaraan hij dacht was of de twintig kronen genoeg zouden zijn om hem naar zijn grootmoeder te brengen. De rails strekten zich glanzend uit in het land, het station was leeg en verlaten. Bedeesd sloop Edgar naar het loket en vroeg fluisterend, opdat niemand anders het zou horen, hoeveel een

kaartje naar Baden kostte. Een verbaasd gezicht keek hem uit het donkere hokje aan, twee ogen glimlachten achter de bril naar het aarzelende kind.

'Een kaartje voor volwassenen?'

'Ja,' stamelde Edgar, maar zonder enige trots, eerder bang dat het te veel zou kosten.

'Zes kronen!'

'Goed.'

Opgelucht schoof hij het blinkende, innig-geliefde muntstuk naar voren, geld rinkelde terug en Edgar voelde zich opeens weer ongelooflijk rijk nu hij het bruine stukje karton in zijn hand had dat hem zijn vrijheid garandeerde en in zijn broekzak de gedempte muziek van zilver klonk.

De trein zou over twintig minuten aankomen, vertelde de dienstregeling. Edgar dook weg in een hoek. Er stonden een paar mensen op het perron, zonder iets te doen, zonder ergens aan te denken. Maar het leek de onrustige jongen dat iedereen alleen maar naar hém keek, alsof iedereen zich erover verbaasde dat zo'n kind al alleen reisde, alsof zijn vlucht en zijn misdaad op zijn voorhoofd stonden gegrift. Hij herademde toen de trein in de verte voor het eerst floot en toen binnenliep. De trein die hem de wereld in zou brengen. Pas bij het instappen merkte hij dat zijn kaartje geldig was voor de derde klasse. Hij had tot nu toe altijd eerste klas gereisd en opnieuw voelde hij dat er iets was veranderd, dat er verschillen waren die hem waren ontgaan. Hij had andere mensen als buurman dan vroeger. Recht tegenover hem zaten paar Italiaanse arbeiders met harde handen en ruwe stemmen, met schoppen en schoffels, en ze staarden met doffe, troosteloze ogen voor zich uit. Ze hadden blijkbaar hard aan de weg gewerkt, want enkelen van hen waren moe en zaten in de rammelende trein te slapen, tegen het harde, smerige hout geleund, met open mond. Ze hadden gewerkt om geld te verdienen, dacht Edgar, maar hij kon zich niet voorstellen hoeveel het geweest kon zijn. Hij voelde echter opnieuw dat geld iets was dat je niet altijd had, maar dat op de een of andere manier moest worden verworven. Voor het eerst werd hij zich ervan bewust dat hij een sfeer van welbehagen

als iets vanzelfsprekends beschouwd had en dat links en rechts van zijn leven in het donker diepe afgronden gaapten die zijn blik nooit had ontwaard. Opeens beseftte hij dat er beroepen waren en bestemmingen, dat er rondom zijn leven geheimen stonden opgesteld, voor het grijpen zo dichtbij, maar nooit opgemerkt. Edgar leerde veel van dat ene uur sinds hij alleen stond, hij begon veel te zien vanuit deze bedompte coupé met de ramen naar de vrijheid. En langzaam begon in zijn donkere angst iets op te bloeien dat nog geen geluk was, maar al wel verwondering over de veelzijdigheid van het leven. Hij was gevlucht uit angst en lafheid, dat voelde hij elke seconde, maar voor het eerst had hij zelfstandig gehandeld, iets beleefd van de werkelijkheid waaraan hij tot nu toe voorbij was gegaan. Voor het eerst was hij misschien zelf een geheim geworden voor zijn vader en moeder, zoals de wereld tot dan toe een geheim was geweest voor hém. Hij keek met andere ogen uit het raam en het was alsof hij de werkelijkheid voor het eerst zag, alsof er een sluier van de dingen was gevallen en dat ze hem nu alles lieten zien; het innerlijk van hun bedoelingen, de geheime zenuwen van hun bedrijvigheid. Huizen vlogen als door de wind meegesleurd voorbij en hij moest denken aan de mensen die er woonden, of ze rijk waren of arm, gelukkig of ongelukkig, of ze er net als hij naar hunkerden alles te weten en of er misschien kinderen waren die net als hij tot nu toe alleen maar met de dingen hadden gespeeld. De baanwachters die met wapperende vlaggen langs de baan stonden, leken hem opeens geen ledepoppen en dood speelgoed meer zoals vroeger, dingen die daar door een onverschillig toeval waren neergezet; hij beseftte dat dat hun lot was, hun strijd tegen het leven. Steeds sneller wentelden de wielen, nu lieten de haarspeldbochten de trein afdalen naar het dal; steeds zachter werden de bergen, steeds verder weg; de vlakte was al bereikt. Eén keer nog keek hij om, ze waren al blauw en schaduwachtig, ver en onbereikbaar en het was alsof daar waar ze langzaam oplostten in de nevelige hemel zijn eigen jeugd lag.

Verwarrende duisternis

Maar in Baden, toen de trein stopte en Edgar alleen op het perron stond, waar de lampen al aan waren en de signalen groen en rood glansden in de verte, werd deze kleurige aanblik onverwachts gekoppeld aan een plotselinge angst voor de komende nacht. Overdag had hij zich nog veilig gevoeld; er waren immers overal mensen, je kon uitrusten, op een bank gaan zitten of etalages kijken. Maar hoe zou hij dit kunnen verdragen als de mensen zich weer terugtrokken in hun huizen, iedereen een bed had, een gesprek en daarna een kalme nacht, terwijl hij in een vreemde eenzaamheid alleen moest ronddolen in zijn schuldgevoel. O, gauw een dank boven zijn hoofd hebben, geen minuut meer onder de blote, vreemde hemel staan, dat was zijn enige duidelijke gevoel.

Haastig legde hij zonder links of rechts te kijken de bekende weg af, tot hij eindelijk bij de villa kwam waar zijn grootmoeder woonde. De villa lag mooi aan een brede straat, maar niet blootgesteld aan de blikken der voorbijgangers, doch achter ranken en klimop van een goed onderhouden tuin, een glinstering achter een wolk van groen, een wit, voorouderlijk, vriendelijk huis. Als een vreemde gluurde Edgar door het hek. Binnen bewoog niets, de ramen waren dicht; zichtbaar was iedereen met gasten achter in de tuin. Hij raakte de koele klink al aan toen er iets merkwaardigs gebeurde: opeens leek hem datgene wat hij nu sinds twee uur zo gemakkelijk, zo vanzelfsprekend had gevonden, onmogelijk. Hoe moest hij naar binnen gaan, hoe haar begroeten, hoe de vragen verdragen en hoe beantwoorden? Hoe die eerste blik doorstaan als hij moest vertellen dat hij stiekem was

weggelopen van zijn moeder? En bovenal: hoe zijn afschuwelijke daad verklaren die hij zelf al niet meer begreep? Binnen hoorde hij een deur. Plotseling werd hij overvallen door de dwaze angst dat er iemand zou komen en hij rende verder, zonder te weten waarheen.

Bij het park bleef hij staan, omdat hij zag dat het er donker was en dacht dat er niemand zou zijn. Daar kon hij misschien gaan zitten en eindelijk, eindelijk rustig nadenken, uitrusten en duidelijkheid krijgen over zijn lot. Schuchter ging hij het park in. Aan de voorkant brandden een paar lantaarns, die de nog jonge bladeren een spookachtige waterglans van transparant groen gaven; verderop echter, waar hij de heuvel af moest, lag alles als één enkele doffe, zwarte, gistende massa in de verwarrende duisternis van een vroege lenteavond. Edgar sloop schuw langs een paar mensen die in de lichtkring van de lantaarns zaten te praten of te lezen; hij wilde alleen zijn. Maar ook ginds in de beschaduwende duisternis van de niet verlichte paden was geen rust te vinden. Alles was er vervuld van een zacht, lichtschuw geritsel en gepraat, vaak vermengd met de adem van de wind tussen de buigzame bladeren, het sloffen van stappen in de verte, het fluisteren van ingehouden stemmen, met een of ander wellustig, zuchtend, angstig kreunend geluid, voortgebracht misschien door mensen en dieren en de onrustig slapende natuur. Het was een gevaarlijke onrust, een weggedoken, verscholen en beangstigend raadselachtige onrust die hier ademde, een onderaards woelen in het bos dat misschien enkel samenhang met het voorjaar, maar die het radeloze kind vreemd beangstigde.

Hij maakte zich heel klein op een bank in dit afgrondelijke donker en probeerde te bedenken wat hij thuis moest vertellen. Maar zijn gedachten ontglipten hem voordat hij ze kon pakken; in weerwil van zichzelf moest hij steeds maar luisteren en luisteren naar het gesmoorde geluid, de mythische stemmen van het donker. Wat was ze verschrikkelijk, die duisternis, verwarrend en toch geheimzinnig mooi. Waren het dieren of mensen of slechts de spookachtige hand van de wind die al dat ruisen en knisperen,

dat gonzen en lokken dooreenweefde? Hij luisterde. Het was de wind, die onrustig door de bomen sloop, maar – hij zag het nu duidelijk – ook mensen, verstrengelde paartjes die van de lichte stad naar boven kwamen en het donker met hun raadselachtige aanwezigheid verlevendigden. Wat wilden ze? Hij begreep er niets van. Ze praatten niet met elkaar, want hij hoorde geen stemmen; alleen hun stappen knarsten onrustig op het grind en hier en daar zag hij hun gestalten op een open plek vluchtig als schaduwen voorbijzweven, maar altijd op dezelfde manier met elkaar verstrengeld als hij zijn moeder met de baron had gezien. Dat geheim, dat grote, fonkelende en noodlottige geheim was dus ook hier. Steeds dichterbij hoorde hij stappen naderen en nu ook een gesmoord lachen. Hij werd overvallen door de angst dat ze hem hier zouden aantreffen en dook nog verder weg in het donker. Maar de twee die zich nu op de tast door de ondoordringbare duisternis een weg naar boven zochten, zagen hem niet. Elkaar omstrengelend liepen ze hem voorbij en Edgar haalde al verlicht adem toen hun schreden plotseling stokten, vlak voor zijn bank. Ze drukten hun gezichten tegen elkaar, Edgar kon niets duidelijk zien, hij hoorde alleen maar dat er een gekreun ontsnapte aan de mond van de vrouw, dat de man vurige, waanzinnige woorden brabbelde en een zwoel voorgevoel vermengde zijn angst met een wellustige huiver. Een minuut bleven ze zo staan, toen knarste het grind weer onder hun verder dwalende stappen, die weldra in het donker verklonken.

Edgar huiverde. Zijn bloed bruiste terug in zijn aderen, heter en warmer dan tevoren. En opeens voelde hij zich ondraaglijk eenzaam in deze verwarrende duisternis, hij werd overvallen door een overweldigende hunkering naar een vertrouwde stem, een omhelzing, naar een lichte kamer, naar mensen van wie hij hield. Het was alsof het hele radeloze donker van deze verwarde nacht in hem was gezonken en zijn borst verscheurde.

Hij sprong op. Alleen maar naar huis, naar huis, ergens thuishoren in de armoedige, in de lichte kamer, in een of ander contact met mensen. Wat kon hem gebeuren? Al zouden ze

hem slaan en uitschelden, hij was voor niets meer bang sinds hij dit donker had gevoeld en de angst voor de eenzaamheid.

Ze dreef hem zonder dat hij het merkte verder en plotseling stond hij opnieuw voor de villa, zijn hand weer op de koele klink. Hij zag dat de ramen nu verlicht door het groen schemerden, zag in gedachten achter elke verlichte ruit de vertrouwde kamer met zijn mensen erin. Deze nabijheid alleen al, dit eerste, rustgevende gevoel dat hij vlak bij mensen was die van hem hielden, maakte hem gelukkig. En als hij nog aarzelde, was dat alleen maar om inniger van dat gevoel te genieten.

Toen riep achter hem een heftig geschrokken stem: 'Edgar; daar is hij!'

Het dienstmeisje van zijn grootmoeder had hem gezien, rende naar hem toe en pakte hem bij zijn hand. De deur werd binnen opengerukt, blaffend sprong een hond op hem af, ze kwamen met lampen uit het huis, hij hoorde jubelende en geschrokken stemmen, een vrolijk tumult van kreten en stappen die dichterbij kwamen, gestalten die hij nu herkende. Allereerst zijn grootmoeder met uitgestoken armen en achter haar – hij dacht dat hij droomde – zijn moeder. Met betraande ogen, bevend en ontzet, stond hij te midden van deze hete uitbarsting van uitbundige gevoelens, besluiteloos over wat hij moest doen, wat hij moest zeggen en zelf niet wetend wat hij voelde: angst of geluk.

De laatste droom

Het was zo gegaan: ze hadden hem hier al lang gezocht en verwacht. Zijn moeder, ondanks haar woede geschrokken van het razende wegstormen van het opgewonden kind, had hem op de Semmering laten zoeken. Alles verkeerde al in de verschrikkelijkste opwindning vol gevaarlijke vermoedens toen een man de boodschap bracht dat hij het kind tegen drie uur bij het stationsloket had gezien. Daar hoorden ze al gauw dat Edgar een kaartje naar Baden had genomen en zonder aarzelen reisde ze hem achterna. Telegrammen naar Baden en naar zijn vader in Wenen ijlden voor haar uit, opwindning verspreidend, en sinds twee uur was alles in beweging, op zoek naar de voortvluchtige.

Nu hielden ze hem vast, maar zonder dwang. In onderdrukte triomf werd hij de kamer binnengevoerd, maar het merkwaardige was dat hij alle harde verwijten die ze hem voor de voeten wierpen niet voelde, aangezien hij in hun ogen desondanks blijdschap en liefde zag. En zelfs die schijn, die voorgewende ergernis, duurde maar even. Toen omhelsde zijn grootmoeder hem weer in tranen, niemand zei meer iets over zijn schuld en hij voelde zich omringd door een wonderbaarlijke zorgzaamheid. Het meisje deed hem zijn jas uit en bracht hem een warmere; zijn grootmoeder vroeg of hij geen honger had of iets wilde; ze ondervroegen hem met tedere bezorgdheid en toen ze zijn verlegenheid zagen, vroegen ze niets meer. Wellustig voelde hij weer het zo verachte en toch gemiste gevoel helemaal kind te zijn en hij werd overvallen door schaamte over zijn aanmatiging van de afgelopen dagen, dat hij dat alles had willen missen en het

had willen ruilen voor de bedrieglijke lust van een eigen eenzaamheid.

In de kamer ernaast ging de telefoon. Hij hoorde de stem van zijn moeder, hoorde losse woorden: 'Edgar... terug... hierheen komen... laatste trein...' en hij verbaasde zich erover dat ze niet onbeheerst tegen hem was uitgevallen, hem alleen maar met een zo merkwaardig afwachtende blik had omhelsd. Steeds heftiger werd zijn berouw en het liefst zou hij zich aan de zorgen van zijn grootmoeder en zijn tante hebben onttrokken om daar naar binnen te gaan, haar vergiffenis te vragen, haar heel onderdanig, onder vier ogen, te zeggen dat hij weer kind wilde zijn en wilde gehoorzamen. Maar toen hij zacht opstond, zei zijn grootmoeder mild geschrokken:

'Waar ga je naar toe?'

Beschaamd bleef hij staan. Nu maakten ze zich al zorgen om hem als hij zich bewoog. Hij had hen allemaal laten schrikken; nu waren ze bang dat hij opnieuw zou vluchten. Hoe zouden ze kunnen begrijpen dat niemand méér spijt had van zijn vlucht dan hijzelf!

De tafel was gedekt en ze brachten hem een inderhaast klaargemaakt avondmaal. Zijn grootmoeder bleef bij hem zitten en wendde haar blik geen moment van hem af. Zij, zijn tante en het dienstmeisje sloten hem op in een stille kring en hij voelde zich wonderlijk gerustgesteld door deze warmte. Het verwarde hem alleen dat zijn moeder niet binnenkwam. Als ze had geweten hoe onderdanig hij was, was ze zeker gekomen.

Buiten ratelde een koets, die voor het huis stopte. De anderen schrokken zó, dat ook Edgar onrustig werd. Grootmoeder ging naar buiten, luide stemmen vlogen heen en weer door het donker en ineens wist hij dat zijn vader was aangekomen. Schuw merkte Edgar dat hij weer alleen in de kamer stond en zelfs dit korte alleenzijn verwarde hem. Zijn vader was streng; het was de enige voor wie hij werkelijk bang was. Edgar luisterde; zijn vader scheen opgewonden te zijn: hij praatte hard en geïrriteerd. Daar tussenin klonken sussend de stemmen van zijn grootmoeder en zijn moeder; blijkbaar wilden ze hem milder stemmen. Maar zijn stem bleef hard, hard als de stappen die nu naderbij kwamen, steeds naderbij,

nu al in de kamer ernaast waren, vlak bij de deur die nu werd opengesmeten.

Zijn vader was heel groot. En onzegbaar klein voelde zich Edgar nu tegenover hem zoals hij binnenkwam, nerveus en zo te zien echt boos.

'Hoe haal je het in je hoofd, jongen, om weg te lopen? Hoe kun je je moeder zo aan het schrikken maken?'

Zijn stem klonk woedend en zijn handen bewogen wild. Achter hem was met zachte pas zijn moeder binnengekomen. Haar gezicht was bedrukt.

Edgar antwoordde niet. Hij had het gevoel dat hij zich moest rechtvaardigen, maar hoe moest hij het vertellen, dat ze hem hadden bedrogen en geslagen. Zou hij het begrijpen?

'Nou, ben je je tong verloren? Wat was er aan de hand? Je kunt het gerust zeggen! Zat je iets dwars? Je moet toch een reden hebben om weg te lopen! Heeft iemand je iets misdaan?' Edgar aarzelde. De herinnering maakte hem weer woedend, hij wilde al een beschuldiging uiten. Toen zag hij – en zijn hart stond stil – hoe zijn moeder achter de rug van zijn vader een vreemde beweging maakte, een beweging die hij aanvankelijk niet begreep. Maar nu keek ze hem aan in en haar ogen lag een smeekbede. En zacht, heel zacht legde ze haar vinger tegen haar lippen.

Toen brak, het kind voelde het, plotseling iets warmes, een ongelooflijk, woest geluk los in zijn hele lichaam. Hij begreep dat ze hem het geheim toevertrouwde, dat op zijn kleine kinderlippen een lot berustte. Hij werd vervuld van een wilde, jubelende trots dat ze hem vertrouwde, overvallen door een offerbereidheid, een verlangen om zijn eigen schuld nog te vergroten om te laten zien hoezeer hij al een man was. Hij vermande zich.

'Nee, nee... er was niets. Mama was heel lief voor me, maar ik was brutaal, ik heb me heel slecht gedragen... en toen... toen ben ik weggelopen, omdat ik bang was.'

Zijn vader keek hem onthutst aan. Hij was op alles voorbereid, alleen niet op deze bekentenis. Zijn woede was ontwapend.

'Nou, als je er spijt van hebt, is het al goed, dan zal ik het er vandaag niet meer over hebben. Ik denk dat je je een volgende keer wel twee maal zult bedenken! Laat het nooit meer gebeuren!'

Hij bleef staan en keek hem aan. Zijn stem werd milder.

'Wat zie je bleek. Maar ik geloof dat je al weer wat bent gegroeid. Ik hoop dat je niet meer van die kinderachtige streken uithaalt; je bent tenslotte geen kind meer en je zou je verstand kunnen gebruiken!'

Edgar keek al die tijd alleen maar naar zijn moeder. Het was alsof er iets in haar ogen blonk. Of was het slechts de weerschijn van de vlam? Nee, er glansde iets, vochtig en helder, en om haar mond lag een glimlach die hem bedankte. Ze stuurden hem naar bed, maar hij was er niet rouwig om dat ze hem alleen lieten. Hij had zoveel om over na te denken, zo veel kleurrijke, rijke dingen. Alle pijn van de afgelopen dagen verdween in het overweldigende gevoel van de eerste ervaring; hij voelde zich gelukkig in een mysterieus voorgevoel van toekomstige gebeurtenissen. Buiten in het donker ruisten de bomen in de verduisterde nacht, maar hij voelde geen angst meer. Hij had alle ongeduld tegenover het leven verloren sinds hij wist hoe rijk hij was. Het was alsof hij het vandaag voor het eerst naakt had gezien, niet meer bedekt door duizenden leugens van de jeugd, maar in heel zijn wellustige, gevaarlijke schoonheid. Hij had nooit gedacht dat dagen zo volgeperst konden zijn met veelvuldige overgangen van pijn naar lust en de gedachte dat hem nog veel van zulke dagen te wachten stonden, dat een heel leven wachtte om zijn geheimen voor hem te ontsluiëren, maakte hem gelukkig. Een eerste vermoeden van de veelzijdigheid van het leven was in hem ontstaan; voor het eerst meende hij het wezen van de mensen te begrijpen: dat ze elkaar nodig hebben, zelfs wanneer ze vijandig lijken, en dat het heel fijn is als ze van je houden. Hij was niet in staat aan iets of iemand te denken met een gevoel van haat en zelfs voor de baron, de verleider, zijn bitterste vijand, ervoer hij een nieuw gevoel van dankbaarheid omdat hij de deur voor hem had geopend naar deze wereld van de eerste gevoelens.

Dat alles was heel fijn en vleidend om nu in het donker te denken, al zacht verweven met droombeelden, en het was al bijna slaap. Toen was het alsof de deur plotseling openging en er zacht iets naar hem toe kwam. Hij dacht dat hij het zich verbeelde, was ook al te zeer door de slaap bevangen om zijn ogen te openen. Toen voelde hij boven zich een ademend gezicht, zacht, warm en mild, het zijne raken en hij wist dat het zijn moeder was, die hem nu kuste en met haar hand over zijn haren streelde. Zacht de liefkozingen beantwoordend voelde hij de kussen en voelde de tranen en hij vatte ze op als verzoening, als dankbaarheid voor zijn zwijgen. Pas later, jaren later, herkende hij in deze stille tranen een gelofte van de ouder wordende vrouw: dat ze van nu af alleen hém, haar kind wilde toebehoren, een afzweren van het avontuur, een afscheid van alle eigen begeerlijkheden. Hij wist niet dat ook zij hem dankbaar was dat ze was gered van een vruchteloos avontuur en hem nu met deze omhelzing de bitterzoete last der liefde voor zijn toekomstige leven als een erfenis overdroeg. Dat alles begreep het kind van toen niet, maar het voelde dat het je heel gelukkig stemde als iemand zoveel van je hield en dat het door die liefde als het ware verstrikt was in het grote geheim van de wereld.

Toen ze dan haar hand van hem weghaalde, haar lippen zich afwendden van de zijne en de tedere gestalte wegruiste, bleef er een warmte achter, een vleug op zijn lippen. En hij werd besprongen door het verlangen vaak nog zulke zachte lippen te voelen en zo teder te worden omhelsd, maar dit zo veelzeggende voorgevoel van het zo vurig gezochte geheim was al omwolkt door de schaduw van de slaap. Nog één keer trokken alle beelden van de laatste uren kleurrijk voorbij, nog één keer viel het boek van zijn jeugd verleidelijk open. Toen viel het kind in slaap en begon het aan de diepe droom van zijn leven.